

„Tekst jednolity z dnia 30 kwietnia 2026 roku”

**PROGRAM KSZTAŁCENIA W SZKOLE DOKTORSKIEJ
UNIwersYTETU JANA KOCHANOWSKIEGO W KIELCACH**

Program obowiązujący doktorantów kształcących się w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach
od roku akademickiego 2026/2027

1. Program kształcenia w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach realizowany jest w obrębie pięciu sekcji dziedzinowych (dziedzin nauki lub sztuki) w ramach dyscyplin naukowych i artystycznych:

sekcja nauk humanistycznych:

- dyscyplina: historia,
- dyscyplina: językoznawstwo,
- dyscyplina: literaturoznawstwo,

sekcja nauk medycznych i nauk o zdrowiu:

- dyscyplina: nauki medyczne,
- dyscyplina: nauki o zdrowiu,

sekcja nauk społecznych:

- dyscyplina: nauki o polityce i administracji,
- dyscyplina: nauki prawne,

- dyscyplina: nauki o bezpieczeństwie,
- dyscyplina: pedagogika,
- dyscyplina: nauki o komunikacji społecznej i mediach,
- dyscyplina: nauki o zarządzaniu i jakości,

sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych:

- dyscyplina: nauki biologiczne,
- dyscyplina: nauki chemiczne,
- dyscyplina: nauki fizyczne,
- dyscyplina: nauki o Ziemi i środowisku,

sekcja sztuki:

- dyscyplina: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki,
- dyscyplina: sztuki muzyczne.

2. Kształcenie w Szkole Doktorskiej prowadzone jest w języku polskim z wyłączeniem przedmiotów realizowanych w języku angielskim.
3. Zapis z ust. 2 nie ma zastosowania do dyscypliny nauki fizyczne, gdzie kształcenie odbywa się wyłącznie w języku angielskim.
4. Czas trwania kształcenia wynosi 4 lata.
5. Łączna liczba godzin prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi co najmniej 500 godzin.

6. Program kształcenia w Szkole Doktorskiej ukierunkowany jest na zdobycie dyscyplinowej i dziedzinowej wiedzy specjalistycznej oraz uzyskanie kompetencji i umiejętności pozwalających na upowszechnianie nowej wiedzy na podstawie własnych badań naukowych lub działalności artystycznej / projektowej w zakresie szeroko rozumianej komunikacji naukowej / artystycznej (w tym w języku angielskim), komercjalizacji wyników badań naukowych lub efektów działalności artystycznej / projektowej, etyki badacza / artysty / projektanta, pozyskiwania środków na działalność naukową lub artystyczną / projektową, zarządzania projektami naukowymi lub z obszarów sztuki. W zakresie kompetencji dydaktycznych celem programu kształcenia jest nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych metod kształcenia w tym prowadzenia różnych form zajęć w szkole wyższej.
7. Doktoranci realizują zajęcia w ramach: przedmiotów ogólnych, przedmiotów ogólnych w dyscyplinie, przedmiotów specjalistycznych w dyscyplinie.
8. Spośród przedmiotów specjalistycznych w dyscyplinie doktorant odbywający kształcenie na I, II i III roku realizuje 4 przedmioty obowiązkowe, w tym:
  - 1) doktoranci kształcący się w dyscyplinach wchodzących w skład sekcji nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz sekcji nauk ścisłych i przyrodniczych – minimum dwa przedmioty obowiązkowe w języku angielskim,
  - 2) doktoranci kształcący się w dyscyplinach wchodzących w skład sekcji nauk humanistycznych, społecznych oraz sekcji sztuki – minimum jeden przedmiot obowiązkowy w języku angielskim.
9. Spośród przedmiotów specjalistycznych w dyscyplinie doktorant odbywający kształcenie na I, II i III roku realizuje co najmniej 3 wybrane przedmioty fakultatywne w tym:
  - 1) co najmniej dwa przedmioty w dyscyplinie, w której odbywa kształcenie,
  - 2) co najmniej jeden przedmiot z innej dyscypliny w ramach sekcji, w której odbywa kształcenie.

10. Zapis z ust. 9. nie ma zastosowania do dyscypliny nauki fizyczne, gdzie kształcenie odbywa się wyłącznie w języku angielskim.

11. Weryfikacja skuteczności osiągania zakładanych efektów uczenia się na poziomie 8 PRK realizowana jest poprzez:

1) egzaminy, zaliczenia z przedmiotu – zakres pytań powinien być zgodny z treściami zawartymi w karcie przedmiotu realizowanymi w ramach wykładu / ćwiczeń / laboratorium. Doktorant ma prawo do uzasadnienia przez prowadzącego otrzymanej na egzaminie lub zaliczeniu oceny.

Forma egzaminu lub zaliczenia: ustna, pisemna lub praktyczna,

2) realizację praktyk dydaktycznych – efekty uczenia się uzyskiwane w czasie praktyk dydaktycznych są dopełnieniem koncepcji kształcenia. Weryfikacja efektów następuje poprzez hospitację zajęć dydaktycznych przez prowadzącego oraz ankietyzację zajęć dokonywaną przez studentów,

3) realizację stażu naukowego lub artystycznego – potwierdzenie stażu naukowego lub artystycznego krajowego / zagranicznego,

4) monitorowanie przez promotora realizacji indywidualnego planu badawczego doktoranta (stan zaawansowania rozprawy doktorskiej, efekty działalności badawczej). Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się w procesie oceny śródkresowej doktoranta z realizacji indywidualnego planu badawczego.

Objaśnienie oznaczeń:

SD (przed podkreślnikiem) – kierunkowe efekty uczenia się w Szkole Doktorskiej

W – wiedza

U – umiejętności

K – kompetencje społeczne

01, 02, 03 i kolejne – numer efektu uczenia się:

EFEKTY UCZENIA SIĘ:

Symbole efektów uczenia się	Po ukończeniu kształcenia absolwent:	Odniesienie efektów uczenia się do:	
		uniwersalnych charakterystyk dla poziomu 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (ustawa o ZSK)	charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (rozporządzenie MNiSW)
w zakresie WIEDZY			
SD_W01	zna i rozumie w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla danej dyscypliny naukowej lub artystycznej, w której przygotowuje rozprawę doktorską	P8U_W	P8S_WG
SD_W02	zna i rozumie główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, w których odbywa się kształcenie, związane z prowadzoną tematyką badawczą lub artystyczną / projektową	P8U_W	P8S_WG
SD_W03	zna i rozumie metodologię badań dyscyplin naukowych lub artystycznych, w których odbywa się kształcenie, w tym analizy statystycznej wyników	P8U_W	P8S_WG
SD_W04	zna i rozumie metodykę prowadzenia zajęć dydaktycznych w szkole wyższej	P8U_W	P8S_WG
SD_W05	zna i rozumie zasady upowszechniania wyników działalności naukowej, w tym z zakresu przygotowywania publikacji naukowych lub publikacji	P8U_W	P8S_WG

	efektów działań artystycznych / projektowych, także w trybie otwartego dostępu		
SD_W06	zna i rozumie ekonomiczne, prawne, etyczne i inne istotne uwarunkowania działalności naukowej lub artystycznej / projektowej, w szczególności formy pozyskiwania funduszy i zasady tworzenia projektów badawczych lub z obszarów sztuki	P8U_W	P8S_WK
SD_W07	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym formułuje ważne, bieżące i nierozwiązane problemy w dziedzinie nauki lub sztuki, w której odbywa kształcenie szczególnie w zakresie dyscypliny, w której przygotowuje rozprawę doktorską, w tym w języku obcym	P8U_W	P8S_WK
SD_W08	zna i rozumie podstawowe zasady transferu wiedzy do sfery gospodarczej i społecznej oraz komercjalizacji wyników działalności naukowej lub artystycznej / projektowej i know-how związanego z tymi wynikami	P8U_W	P8S_WK
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI			
SD_U01	potrafi zdefiniować cel i przedmiot badań naukowych lub działalności artystycznej / projektowej, formułować hipotezy badawcze w zakresie dyscypliny, w której przygotowuje rozprawę doktorską oraz dokonywać krytycznej analizy i oceny wyników badań naukowych, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym oraz ich wkładu w rozwój wiedzy	P8U_U	P8S_UW
SD_U02	potrafi opracować oryginalną koncepcję badań lub działalności artystycznej / projektowej, rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze oraz twórczo je stosować, a także wnioskować na podstawie wyników badań naukowych lub efektów działalności artystycznej / projektowej	P8U_U	P8S_UW
SD_U03	potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki lub dziedziny sztuki do twórczego identyfikowania, formułowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym lub artystycznym / projektowym	P8U_U	P8S_UW
SD_U04	potrafi ocenić praktyczny aspekt wyników badań naukowych lub działalności artystycznej / projektowej oraz transferować wyniki	P8U_U	P8S_UW

	działalności naukowej lub artystycznej / projektowej do sfery gospodarczej i społecznej		
SD_U05	potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym lub artystycznym / projektowym z zachowaniem zasad metodologicznych, praw autorskich i etycznych oraz potrafi inicjować debatę naukową, a także uczestniczyć w dyskursie naukowym	P8U_U	P8S_UK
SD_U06	potrafi upowszechniać wyniki badań naukowych lub efekty działalności artystycznej / projektowej, także w formach popularnych, w tym w formie wystąpień ustnych lub opracowań pisemnych	P8U_U	P8S_UK
SD_U07	potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w stopniu umożliwiającym uczestnictwo w międzynarodowym środowisku zawodowym, naukowym lub artystycznym / projektowym	P8U_U	P8S_UK
SD_U08	potrafi planować i realizować indywidualne przedsięwzięcia badawcze lub artystyczne / projektowe o charakterze krajowym i międzynarodowym	P8U_U	P8S_UO
SD_U09	potrafi planować i realizować zespołowe przedsięwzięcia badawcze lub artystyczne / projektowe o charakterze krajowym i międzynarodowym	P8U_U	P8S_UO
SD_U010	potrafi samodzielnie planować i działać na rzecz własnego rozwoju oraz inspirować i organizować rozwój innych osób	P8U_U	P8S_UU
SD_U011	potrafi planować zajęcia dydaktyczne lub grupy zajęć i realizować je, wykorzystując nowoczesne metody i narzędzia	P8U_U	P8S_UU
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH			
SD_K01	jest gotów do krytycznej oceny dorobku w ramach danej dyscypliny naukowej lub artystycznej, w której przygotowuje rozprawę doktorską, a także krytycznej oceny własnego wkładu w rozwój danej dyscypliny naukowej lub artystycznej	P8U_K	P8S_KK
SD_K02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P8U_K	P8S_KK

SD_K03	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców oraz inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	P8U_K	P8S_KO
SD_K04	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P8U_K	P8S_KO
SD_K05	jest gotów do podtrzymywania i rozwijania etosu środowisk badawczych i twórczych, w tym: prowadzenia działalności naukowej lub artystycznej / projektowej w sposób niezależny oraz respektowania zasady publicznej własności wyników działalności naukowej lub artystycznej / projektowej z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej	P8U_K	P8S_KR

ZAJĘCIA WRAZ Z PRZYPISANYMI DO NICH EFEKTAMI UCZENIA SIĘ I TREŚCIAMI PROGRAMOWYMI:

Przedmiot	Sekcja / dyscyplina lub uwagi	Liczba godzin / forma zajęć / forma zaliczenia	Treści programowe	Odniesienie do efektów uczenia się na kierunku	
1. Przedmioty ogólne					
1.1	Komunikacja w dziedzinach nauki lub sztuki	<p>Sekcja nauk humanistycznych oraz sekcja nauk społecznych / język polski</p> <p>Sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych oraz sekcja nauk medycznych i o zdrowiu / język angielski</p> <p>Sekcja sztuki / język polski</p>	10 h / ćwiczenia / zaliczenie z oceną	<p>Współczesne metody upowszechnienia wiedzy. Zasady pozyskiwania i deponowania wyników badań naukowych. Współczesne narzędzia do zarządzania bibliografią. Sposoby upowszechniania i publikowania wyników badań naukowych lub efektów działalności artystycznej / projektowej w trybie otwartego dostępu. Zasady przygotowania prezentacji, komunikatów i publikacji naukowych lub efektów działalności artystycznej / projektowej.</p>	<p>SD_W05 SD_W08 SD_U05 SD_U06 SD_K01 SD_K05</p>

1.2	Etyka w dziedzinie nauki lub sztuki i ochrona własności intelektualnej	<p>Sekcja nauk humanistycznych oraz sekcja nauk społecznych / język polski</p> <p>Sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych oraz sekcja nauk medycznych i o zdrowiu / język angielski</p> <p>Sekcja sztuki / język polski</p>	10 h / wykłady / Zaliczenie z oceną	<p>Główne zagadnienia etyki współczesnej. Etyka a moralność i inne systemy wartości. Funkcje etyk zawodowych i ich uwarunkowania. Wartości etyczne nauki lub sztuki. Odpowiedzialność etyczna w nauce lub sztuce – kodeks etyki naukowca, konwencje międzynarodowe. Pojęcia ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego. Autorskie prawa osobiste i majątkowe. Ochrona baz danych, wynalazków, wzorów użytkowych i wzorów przemysłowych. Znaki towarowe. Zwalczanie nieuczciwej konkurencji. Umowy dotyczące praw autorskich. Uczciwość naukowa, rzetelność w prowadzeniu badań i przedstawiania ich wyników. Sztuczna inteligencja, zasady jej wykorzystywania w nauce, tzw. fabryki artykułów (inaczej papiernie, ang. papermills), drapieżne czasopisma i konferencje.</p>	SD_W06 SD_W08 SD_U04 SD_K01 SD_K03 SD_K05
-----	--	---	-------------------------------------	--	--

<p>1.3</p>	<p>Komercjalizacja wyników badań naukowych lub efektów działalności artystycznej</p>	<p>Sekcja nauk humanistycznych oraz sekcja nauk społecznych / język polski</p> <p>Sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych oraz sekcja nauk medycznych i o zdrowiu / język angielski</p> <p>Sekcja sztuki / język polski</p>	<p>10 h / ćwiczenia / Zaliczenie z oceną</p>	<p>Wyniki badań naukowych lub efektów działalności artystycznej / projektowej jako przedmiot komercjalizacji. Metody komercjalizacji wyników badań naukowych lub efektów działalności artystycznej/ projektowej do praktyki: komercjalizacja pośrednia i bezpośrednia, udzielanie licencji. Tworzenie przedsiębiorstw typu spin off, rodzaje spółek. Uwarunkowania transferu wiedzy i technologii. Przedsiębiorczość akademicka. Ścieżki komercjalizacji. Kryteria i metody oceny projektów innowacji.</p>	<p>SD_W06 SD_W08 SD_U04 SD_K02 SD_K04 SD_K05</p>
<p>1.4</p>	<p>Dydaktyka szkoły wyższej</p>	<p>Sekcja nauk humanistycznych oraz sekcja nauk społecznych / język polski</p> <p>Sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych oraz sekcja nauk medycznych i o zdrowiu / język angielski</p> <p>Sekcja sztuki / język polski</p>	<p>15 h / wykłady / Zaliczenie z oceną</p>	<p>Funkcje i specyfika kształcenia akademickiego. Zasady procesu organizacyjnego i dydaktycznego w szkole wyższej. Konstruowanie celów i treści programowych. Strategie i metody kształcenia (z wyeksponowaniem nowatorskich rozwiązań dydaktycznych) oraz ich zastosowanie w różnorodnych formach zajęć i z uwzględnieniem potrzeb osób uzdolnionych artystycznie. Projektowanie zajęć dydaktycznych. Konspekt (scenariusz) zajęć dydaktycznych. Monitorowanie oraz ocena postępów i osiągnięć studentów. Wprowadzenie do tworzenia karty przedmiotu.</p>	<p>SD_W04 SD_U010 SD_U11 SD_K02 SD_K03</p>

1.5	Warsztaty z aplikowania o granty	<p>Sekcja nauk humanistycznych oraz sekcja nauk społecznych / język polski</p> <p>Sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych oraz sekcja nauk medycznych i o zdrowiu / język angielski</p> <p>Sekcja sztuki / język polski</p>	I / 15 h / ćwiczenia / zaliczenie	<p>Możliwości pozyskiwania środków na badania naukowe lub działalność artystyczną / projektową, obsługa systemów informatycznych umożliwiających aplikowanie o środki na badania naukowe / działania artystyczne /projektowe (np. OSF), wydatkowanie i rozliczanie środków na badania lub działalność artystyczną / projektową, zarządzanie projektem.</p> <p>Efektem realizacji przedmiotu jest złożenie szkicu projektu do nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia.</p> <p>Dodatkowo po ocenie śródkresowej warunkiem udziału w projektach dla doktorantów finansowanych przez prorektora ds. Nauki jest przedstawienie kierownikowi sekcji wydruku z programu, w którym doktorant złożył projekt.</p>	SD_W06 SD_W07 SD_U01 SD_U02 SD_U04 SD_U08 SD_K04 SD_K05
1.6	Filozofia / Ekonomia	Przedmiot do wyboru / język polski lub angielski	III / 15 h w tym 10 h wykłady, 5 h ćwiczenia / Egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	<p>Filozofia: Filozofia sokratejsko – platońska; umiarkowany realizm; szkoły poarystotelesowskie; wczesne chrześcijaństwo; poglądy filozoficzne św. Augustyna; filozofia średniowieczna (scholastyka); poglądy Tomasza z Akwinu; polska, średniowieczna szkoła prawa narodów; antropocentryczna filozofia humanizmu i Renesansu; polska filozofia XVI i XVII wieku; filozofia R. Descartes’a i nowożytny racjonalizm; myśl społeczno-polityczna w filozofii</p>	SD_W06 SD_U03 SD_U010 SD_K01 SD_K03 SD_K04

				<p>odrodzenia i oświecenia; filozofia niemiecka: I. Kant i G. F. Hegel; główne idee polskiego romantyzmu; wybrane zagadnienia z filozofii współczesnej (egzystencjalizm, pragmatyzm, fenomenologia, postmodernizm); współczesna filozofia polska: R. Ingarden, T. Kotarbiński, J. Tischner.</p> <p>Ekonomia: Określenie przedmiotu ekonomii; rynek, podaż i popyt – czynniki je określające; elastyczność popytu i podaży; zachowania konsumenta; producent na rynku, jego rola i funkcje; struktury podmiotowe rynku; rynki czynników produkcji; zawodność rynku i efekty zewnętrzne; rachunki makroekonomiczne (rachunek dochodu narodowego i jego determinanty); budżet państwa, deficyt budżetowy, dług publiczny - podstawowe zależności i dylematy; rynek pieniądza oraz instytucje rynków finansowych; bezrobocie i jego skutki dla gospodarki; inflacja, deflacja, slumpflacja i stagflacja; rozwój społeczno-gospodarczy, wzrost gospodarczy i cykl koniunkturalny; polityka gospodarcza państwa.</p>	
1.7	Język polski jako obcy	Wyłącznie dla	60 h / ćwiczenia / zaliczenie z oceną	Kształcenie umiejętności językowych w zakresie gramatyki językowej, komunikowania się w zakresie języka	SD_U05 SD_U06

		doktorantów obcokrajowców / język polski		ogólnego oraz naukowego. Kształcenia umiejętności formułowania i rozumienia wypowiedzi ustnych i pisemnych.	
1.8.	Analiza statystyczna danych	<p>Sekcja nauk społecznych / język polski</p> <p>Sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych / język angielski</p> <p>Sekcja nauk medycznych i o zdrowiu / język angielski</p>	20 h w tym 10 h wykłady i 10 h ćwiczenia / zaliczenie (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	<p>Podstawowe pojęcia z zakresu statystyki. Rodzaje metod statystycznych w badaniach naukowych. Typy zmiennych. Populacja a próba. Dobór próby. Cechy statystyczne i ich rodzaje. Pojęcie rozkładu cechy statystycznej. Estymacja punktowa i przedziałowa. Hipotezy statystyczne. Ogólne zasady testowania hipotez statystycznych. Błędy I i II rodzaju. Moc testu statystycznego. Podstawowe operacje na danych (filtrowanie, sortowanie, eksport danych). Opis statystyczny - dobór, wyznaczanie i interpretowanie miar statystycznych, graficzna prezentacja danych stosownie do ich rodzaju i użytej skali pomiarowej. Ocena normalności rozkładu metodami graficznymi oraz za pomocą formalnych testów statystycznych. Testowanie hipotez o parametrach jednej lub dwóch populacji. Testy t-Studenta. Wykorzystanie testów parametrycznych i nieparametrycznych. Testowanie zgodności rozkładów. Badanie niezależności cech. Wnioskowania statystyczne w analizie korelacji i regresji. Przykłady zastosowania analizy wariancji. Testy post-hoc.</p>	SD_W03 SD_U02 SD_K05

	Kultura języka	Sekcja nauk humanistycznych / język polski Sekcja sztuki / język polski		Współczesne normy językowe i aspekty językowej poprawności tekstów naukowych lub tekstów teoretycznych w dziedzinie sztuki. Struktura wypowiedzi naukowej lub wypowiedzi teoretycznej w dziedzinie sztuki. Zasady redakcji, edycji i prezentacji tekstów naukowych lub tekstów w dziedzinie sztuki.	SD_W07 SD_U05 SD_U06 SD_K01 SD_K02
1.9	Język angielski specjalistyczny	Sekcja nauk humanistycznych oraz sekcja nauk społecznych / język angielski Sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych oraz sekcja nauk medycznych i nauk o zdrowiu / język angielski Sekcja sztuki / język angielski	40 h / ćwiczenia / zaliczenie z oceną	Praktyczne wykorzystanie języka angielskiego w działalności badawczej lub twórczości artystycznej: prezentacja wyników badań naukowych lub efektów działalności artystycznej / projektowej w języku angielskim, tłumaczenie i pisanie tekstów naukowych lub tekstów krytycznych, terminologia specjalistyczna dla dziedziny naukowej / artystycznej.	SD_W05 SD_U05 SD_U06 SD_U07
1.10	Nowoczesne metody badawcze	Sekcja nauk humanistycznych i sekcja nauk społecznych / język polski Sekcja nauk ścisłych i przyrodniczych oraz sekcja nauk medycznych i nauk	I / 20 h w tym 10 h wykład, 10 h ćwiczenia / zaliczenie (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Zaawansowane metody (metody gromadzenia materiału badawczego oraz metody analizy wyników badań naukowych) i techniki badawcze doświadczalne lub numeryczne specyficzne dla dziedziny badań naukowych.	SD_W02 SD_W03 SD_U03 SD_U01 SD_U02 SD_K02 SD_K03

		o zdrowiu / język angielski			
1.11	Marketing i zarządzanie projektem artystycznym	Sekcja sztuki / język polski		Strategie marketingowe i public relations w obszarze sztuki obejmujące metody projektowania wizerunku twórcy, komunikacji projektu artystycznego oraz budowania długofalowej obecności w przestrzeni cyfrowej i instytucjonalnej. Treści koncentrują się na zarządzaniu projektem artystycznym jako procesie koncepcyjno-produkcyjnym, kształtowaniu spójnych strategii narracyjnych i medialnych oraz analizie modeli współpracy z instytucjami kultury i partnerami komunikacyjnymi.	SD_W06 SD_W07 SD_U05 SD_U06 SD_U08 SD_K02 SD_K04
2. PRZEDMIOTY OGÓLNE W DYSCYPLINIE					
2.1	Konwersatorium dyscyplinowe	Zajęcia prowadzone osobno w dyscyplinach / język polski lub język angielski	I-IV / 60 h / ćwiczenia / zaliczenie z oceną	Podział pracy naukowej lub artystycznej lub projektowej na etapy badawcze, przegląd stanu wiedzy, narzędzia ułatwiające sporządzenie przeglądu literatury naukowej, prezentacja wyników badań naukowych lub działalności artystycznej / projektowej.	SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U01 SD_U02 SD_U05 SD_K01 SD_K02
2.2	Konsultacje metodologiczne	Zajęcia prowadzone indywidualnie przez promotora / język polski lub język angielski	I-IV / 160 h / zaliczenie z oceną	Indywidualna praca z promotorem / promotorem pomocniczym w zakresie prowadzonych badań naukowych lub działalności artystycznej / projektowej, w tym indywidualnego planu badawczego, dokumentacji oceny	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U01 SD_U02 SD_U03

				śródkresowej oraz przygotowania rozprawy doktorskiej.	SD_U08 SD_U010 SD_K01 SD_K04 SD_K05
2.3	Praktyki dydaktyczne	Realizacja praktyk dydaktycznych dotyczy wszystkich dyscyplin / język polski lub język angielski	I-III / 35 / zaliczenie	Prowadzenie lub współudział w prowadzeniu zajęć dydaktycznych.	SD_W04 SD_U010 SD_U011 SD_K03
2.4	Staż naukowy, naukowo-dydaktyczny lub artystyczny	Realizacja stażu dotyczy wszystkich dyscyplin / język polski lub język angielski	I-IV / 14 dni / potwierdzenie obycia stażu / zaliczenie	Odbycie co najmniej 14-dniowego stażu naukowego, naukowo-dydaktycznego lub artystycznego w ciągu całego toku kształcenia, ujętego w indywidualnym planie badawczym.	SD_W02 SD_U07 SD_U08 SD_U09 SD_U010 SD_K01 SD_K04 SD_K05
2.5	Forum Doktorantów	Czynny udział w Forum Doktorantów dotyczy wszystkich dyscyplin / język polski lub język angielski	I-IV / Zaliczenie	Obowiązek czynnego uczestnictwa w corocznej konferencji naukowej pn. „Forum Doktorantów” odbywającej się na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, organizowanej przez Szkołę Doktorską oraz Samorząd Doktorantów.	SD_W08 SD_U05 SD_U06 SD_U07 SD_U010 SD_K01 SD_K02 SD_K03 SD_K05
1. PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W DYSCYPLINIE					
3.1 HISTORIA					
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE W JĘZYKU POLSKIM					

Lp.	Nazwa przedmiotu	Język / rodzaj zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
3.1.1	Metodologia historii i metody badań historycznych	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Specyfika metod badawczych w zakresie historii politycznej, społecznej i gospodarczej. Historia a pamięć historyczna. Historia a polityka historyczna. Narracje autobiograficzne a metoda biograficzna. W poszukiwaniu nowych metod badawczych we współczesnej humanistyce. Technika badawcza a obszar badawczy.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U07 SD_K04 SD_K05
3.1.2	Historiografia	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Analiza współczesnych kierunków badań historycznych: Od modernizmu do współczesnych orientacji w europejskiej nauce historycznej. Interdyscyplinarność w humanistyce. Antropologiczne inspiracje w refleksji nad przeszłością. Niestandardowe modele przedstawiania przeszłości we współczesnej refleksji historycznej. Zwroty badawcze we współczesnej humanistyce.	SD_W02 SD_U03 SD_U04 SD_K04
3.1.3	Edytorstwo naukowe	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Terminologia w zakresie edytorstwa naukowego. Teoretycy i praktycy: sztuka edytorska w ujęciu historycznym. Problematyka układu i opracowania redakcyjnego różnych typów publikacji: źródło, praca zbiorowa, monografia, biografia, słownik. Zasady opracowania tekstu i aparat tekstologiczny. Systematyka wydawnictw i współczesne instrukcje wydawnicze.	SD_W02 SD_W03 SD_U02 SD_U04 SD_K04
3.1.4	Statystyka i demografia	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Statystyka i demografia historyczna: specyfika badań i metody badawcze. Historyczne badania konsumpcji i stopy życiowej. Ekonomiczne uwarunkowania losów Polaków w XIX i XX wieku. Problematyka ludnościowa/demograficzna/Imperium Rosyjskiego i przemiany struktur demograficznych w Imperium. Struktura ludności według płci i wieku jako podstawa analiz	SD_W03 SD_U01 SD_U02 SD_K04

			demograficznych. Analiza ruchu naturalnego ludności na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Przeciętne trwanie życia ludności ziem polskich w XIX i XX wieku na europejskim tle porównawczym Migracje ludności. Struktura społeczno-zawodowa ludności ziem polskich XIX i XX wieku.	
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.1.5	Warsztaty źródłowe; od starożytności do końca XVIII w.	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Źródła narracyjne i rejestracyjne – aspekty typologiczne i funkcje społeczne – od starożytności do oświecenia. Medycyna i opieka nad ubogimi w kontekstach przyrody, astrologii i religii – od starożytności do oświecenia. Reformacja europejska i jej społeczne podglebie – od antyku chrześcijańskiego po odnowę życia religijnego w XV stuleciu.	SD_W02 SD_W03 SD_U01 SD_U02 SD_U03 SD_U07 SD_K01 SD_K04
3.1.6	Warsztaty źródłowe; XIX-XX w.	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Podstawowe zasady i reguły prac badawczych i naukowych z zakresu historii XIX wieku. Rodzaje źródeł historycznych w badaniu dziejów najnowszych. Charakterystyka warsztatu naukowego historyka XIX i XX wieku. Rodzaje, charakter i typologia źródeł historycznych. Krytyka wewnętrzna i zewnętrzna źródeł. Interpretacja dokumentów i przekazów źródłowych. Dobór metod i narzędzi badawczych. Proces ustalania faktów historycznych i rekonstrukcja procesu dziejowego. Analiza treści i wartości poznawczych źródeł rękopiśmiennych, drukowanych, ikonograficznych, cyfrowych. Ćwiczenia praktyczne – prace nad źródłami rękopiśmiennymi, drukowanymi, cyfrowymi. Sposoby weryfikacji umiejętności badawczych.	SD_W02 SD_W03 SD_U01 SD_U02 SD_U03 SD_K01 SD_K04
3.1.7	Podstawy historii gospodarczej	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Przedmiot historii gospodarczej – zarys badań; - Główne nurty i postacie myśli ekonomicznej; - Periodyzacja dziejów gospodarczych; - Geneza i istota feudalizmu; - Agrarny dualizm gospodarczy Europy XV-XVI w.; - Kształtowanie się układu kapitalistycznego w Europie Zachodniej (XVI-XVIII w.) – tzw.	SD_W01 SD_U01 SD_U03 SD_K04

			<p>kapitalizm handlowy; - System folwarczno – pańszczyźniany w Europie Wschodniej (XVI w. – schyłek XVIII w.) na przykładzie Polski; -Główne kierunki przeobrażeń w Europie Zachodniej w dobie kapitalizmu wolnokonkurencyjnego (schyłek XVIII w. – 1870 r.); Rewolucja przemysłowa i rewolucja agrarna. Społeczno-ekonomiczne aspekty rewolucji; Narodziny kapitalizmu na ziemiach polskich (schyłek XVIII w. do 1870 r.); Przeobrażenia w gospodarce światowej w dobie kapitalizmu monopolistycznego (1870 – 1918/1914); Gospodarka światowa w okresie I wojny (1914-1918); Świat i Polska po I wojnie światowej (do 1928). Aspekty gospodarcze; Wielki kryzys gospodarczy lat 1929 – 1933/1935; Nakręcanie koniunktury gospodarczej w latach 30-tych XX w. Wzrost roli państwa; Świat i Polska w okresie II wojny światowej; Rozwój gospodarczy w okresie powojennym (od 1945 r.) – gospodarka kapitalistyczna i socjalistyczna; Gospodarka światowa w okresie współistnienia systemów politycznych (1956-1980); Neoliberalny model gospodarki po 1989 roku.</p>	
3.1.8	Zjawiska i problemy społeczne XX i XXI wieku	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	<p>Wojny i ich skutki. Demografia, migracje i ruchy ludności w XX wieku. Urbanizacja i problemy miast. Ewolucja społeczeństwa. Małżeństwo, dziecko, młodzież, bunt. Masowe zachowania, masowa kultura. Transport, media, kultura, zdrowie, nauka. Globalizacja i zagrożenia. Dobrobyt. Jego powstawanie i kryzysy. Podziały, konflikty, różnice w XX wieku. Czynniki destabilizujące sytuację w Europie i świecie w XX i XXI wieku.</p>	SD_W01 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
3.1.9	Rosja i relacje polsko-rosyjskie w XIX wieku	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	<p>Rosja w dobie panowania Katarzyny II. Rosja wobec sprawy polskiej w dobie wojen napoleońskich. Nauka, oświata i kultura polska w Cesarstwie Rosyjskim w I połowie XIX wieku. Wojna polsko-rosyjska 1831 r. Rosja żandarmem Europy. Epoka mikołajowska w Rosji i na ziemiach polskich. Reformy Aleksandra II. Losy Polaków na Ziemiach Zabrzanych w XIX wieku. Syberia w dziejach i kulturze narodu polskiego. Powstanie styczniowe i represje popowstaniowe. Rosyjski „kulturkampf” na ziemiach</p>	SD_W01 SD_U02 SD_U03 SD_K02 SD_K04

			<p>polskich. Epoka Aleksandra Apuchtina i Iosifa Hurki. Kościół katolicki i duchowieństwo katolickie w Cesarstwie Rosyjskim. Sprawa polska w rewolucji 1905 r. Polskie drogi do niepodległości i skutki niewoli rosyjskiej.</p>	
3.1.10	Zabawy i zabawki na przestrzeni dziejów	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Zabawy i zabawki w starożytności. Zabawy i zabawki w okresie średniowiecza Zabawy i zabawki w dobie nowożytnej. Zabawy i zabawki w XIX w. Zabawy i zabawki w wieku XX. Tradycje regionu świętokrzyskiego w obszarze zabawkarstwa.	SD_W01 SD_U01 SD_U02 SD_K04
3.1.11	Zachodnia i polska myśl konserwatywna w XIX w	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Prekonserwatyzm. Geneza uformowania się XIX wiecznej doktryny konserwatyizmu. Nurty konserwatyizmu: archaizm. Nurty konserwatyizmu: konserwatyzm moderantystyczny. Nurty konserwatyizmu: tradycjonalistyczny. Ewolucja konserwatyizmu w toku XIX stulecia. Konserwatyzm angielski i jego wpływ na doktrynę na Starym Kontynencie. Juan Donoso Cortes – ewolucja postawy konserwatysty (od reakcjonizmu do umiarkowanego konserwatyizmu).	SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.1.12	Polacy w Imperium Rosyjskim w XIX w	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Polacy w Imperium rosyjskim po III rozbiórce – liczebność, rozmieszczenie, struktura społeczna, status prawny. Gubernie zachodnie w latach 1795-1831. Gubernie zachodnie w okresie międzypowstaniowym. Depolonizacja i rusyfikacja guberni litewsko-białoruskich. Depolonizacja i rusyfikacja Prawobrzeżnej Ukrainy. Jeńcy polscy w rosyjskiej niewoli – konfederaci barscy, powstańcy kościuszkowscy, żołnierze napoleońscy, powstańcy listopadowi. Polacy w armii carskiej. Kolonia polska w Petersburgu. Diaspora polska w głębi Imperium –urzędnicy, przedstawiciele wolnych zawodów, inżynierowie, przemysłowcy. Diaspora polska w głębi Imperium – studenci, naukowcy, artyści Polacy na Dalekim Wschodzie i w Mandżurii. Polacy na Kaukazie. Polacy na Syberii. Mniejszość polska w Rosji w latach 1905-1904. Polacy w Rosji w czasie I wojny światowej.	SD_W01 SD_U01 SD_U03 SD_K04

3.1.13	Historia rodziny na przestrzeni dziejów	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Od poligamii do monogamii (starożytny Wschód). Małżeństwo i rodzina w starożytnej Grecji (jak powstawały tradycje weselne?). Rodzina w starożytnym Rzymie. Małżeństwo w wiekach średnich i nowożytności. Historia rodziny w XIX w. i w pierwszych dekadach XX wieku. Przemiany struktury i nowe wyzwania. Historia dzieciństwa. Emancypacja kobiet. Wyzwania i problemy współczesności na przykładzie Chin (od polityki jednego dziecka do niskiego przyrostu naturalnego). Rodzina współczesna – kryzys rodziny? Alternatywne modele rodzin.	SD_W01 SD_U01 SD_U03 SD_K02 SD_K04
3.1.14	Popularyzacja nauki na tle warunkujących ją determinantów i dyskusji teoretycznych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Rozwój nauki a problematyka popularyzacji. Popularyzacja nauki – ewolucja pojęcia. Popularyzacja a społeczny odbiór nauki. Różne formy popularyzacji nauki: publicystyka, biografistyka, dokumentalistyka, eseistyka. Rola uczonych w popularyzacji nauki. Popularyzacja jako forma edukacji. Popularyzacja nauki w kryteriach oceny działalności naukowej.	SD_W08 SD_U05 SD_U06 SD_K04 SD_K05
3.2 JĘZYKOZNAWSTWO)				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.2.1	Warsztaty pracy naukowej językoznawcy	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Charakterystyka pracy naukowej badacza języka. Przygotowanie do pracy naukowej. Zasady pisarstwa naukowego (cytowanie, przypisy, bibliografia). Analiza i selekcja źródeł. Formułowanie krytycznych sądów. Zasady finansowania badań naukowych.	SD_W05 SD_W06 SD_W07 SD_U02 SD_U04 SD_U05 SD_K04 SD_K05
3.2.2	Teoria i filozofia języka	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Miejsce językoznawstwa w strukturze nauki. Metalingwistyka jako refleksja nad sposobami uprawiania językoznawstwa. Paradygmaty nauki i paradygmaty językoznawcze. Status ontologiczny języka. Epistemologia językoznawcza. Kulturowe funkcje języka.	SD_W01 SD_W02 SD_U03 SD_K04
3.2.3	Badania nad tekstem i dyskursem	język polski / 30 h w tym 15 h	Kategoria tekstu i dyskursu w badaniach językoznawczych. Analiza tekstu i dyskursu – różne ujęcia i szkoły badawcze.	SD_W03 SD_W07

		wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Metody analizy dyskursu. Dyskurs a gatunek wypowiedzi i styl. Odmiany dyskursu.	SD_U02 SD_U03 SD_U04 SD_K04
3.2.4	Lingwistyka kulturowa	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Kulturowy charakter języka. Pojęcia: kultura, kultura ludowa, lingwistyka antropologiczna, lingwistyka kulturowa, lingwistyka kognitywna. Etnolingwistyka a etnografia, dialektologia i folklorystyka. Etnolingwistyka w Polsce. Etnolingwistyka słowiańska. Etnolingwistyka na świecie. Pojęcie językowego obrazu świata. Stereotypy językowe. Magia ludowa. Tabu językowe. Świat medycyny ludowej. Zdrowie, choroba, śmierć w języku i w kulturze. Aksjologia	SD_W01 SD_W02 SD_U07 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.2.5	Reorientacja intencji komunikacyjnej jako bazy mechanizm rozwoju komunikacji społecznej: analiza interakcji klinicznych.	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Wprowadzenie – czym jest intencja komunikacyjna, Gest i wspólna uwaga, Modele pragmatyczne, Reorientacja w dialogu, ASD a intencjonalność, Afazja i zaburzenia nabyte, DLD/SLI, Analiza konwersacyjna, Transkrypcja multimodalna, Warsztaty analityczne, projektowanie interwencji.	SD_W03 SD_W07 SD_U08 SD_U09 SD_U010 SD_K04
3.2.6	Język polski w perspektywie geograficznej dawniej i dziś	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Język polski w perspektywie geograficznej dawniej i dziś. Pejzaż językowy Polski współczesnej: polszczyzna jako mozaika odmian językowych, w tym głównie charakterystyka jej zróżnicowania terytorialnego: gwary, dialekty, odmiany regionalne; języki obce, języki mniejszościowe. Niewidoczna (ukryta) wielojęzyczność Polski. Dialekty i regionalne odmiany polszczyzny na tle typologii odmian współczesnego języka polskiego. Podział i ugrupowanie dialektów polskich. Tzw. dialekty miejskie. Typologia dialektyzmów i regionalizmów językowych. Regionalizmy językowe a kultura języka polskiego. Społeczna waloryzacja regionalizmów językowych. Regionalne odmiany polszczyzny w dziejach języka polskiego. Postrzeganie zróżnicowania regionalnego polszczyzny do końca XVIII wieku. Status regionalizmów w polszczyźnie XIX wieku. Słowiańskie języki	SD_W01 SD_U01 SD_U03 SD_K04

			regionalne w Polsce – wizja czy rzeczywistość. Casus kaszubszczyzny. Źródła witalności języka kaszubskiego. Górnośląski kreol? Śląski język literacki? Dialekt czy język? Status mowy śląskiej latach z perspektywy socjolingwistycznej (lata 1990-2026). Język mieszkańców wybranych miast polskich, np. Krakowa, Poznania, Łodzi, Bydgoszczy, Częstochowy, Białegostoku, Kielc. Polszczyzna Kresów południowo- i północno-wschodnich. Z zagadnień polskiej leksykografii gwarowej i regionalnej. Wybrane słowniki gwarowe i słowniki polszczyzny regionalnej.	
3.2.7	Języki i dyskursy współczesnych społeczności: ujęcie kognitywno-badawcze	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Kognitywne i interdyscyplinarne ujęcie współczesnych języków i dyskursów, analizowanych w kontekście dynamicznych społeczności komunikacyjnych. Mechanizmy poznawcze kształtujące praktyki językowe; dyskursy młodych i innowacje komunikacyjne w kontekście przemian kulturowych; multimodalność i komunikacja cyfrowa; dyskursy publiczne, internetowe (online) i codzienne (offline); metody badań jakościowych i korpusowych stosowanych w analizie współczesnych form komunikacji. Uczestnicy uczą się projektować i prowadzić własne badania nad językiem i dyskursem jako zjawiskiem społecznym, kulturowym i poznawczym.	SD_W03 SD_W05 SD_W07 SD_U02 SD_U03 SD_U04 SD_K01 SD_K03
3.2.8	Metodologia funkcjonalno-pragmatycznej analizy dyskursu	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Podstawy analizy dyskursywnej oraz analizy dyskursu. Ontologia dyskursu jako doświadczenia lingwosemiotycznego oraz jako działalności lingwosemiotycznej. Dyskurs w ujęciu funkcjonalnym: dyskurs jako system relacji; dyskurs a doświadczenie ludzkie; dyskurs a niewerbalne formy wyrazu i komunikacji; dyskurs a kultura etniczna; temporalne i lokalne relacje w dyskursie; dyskurs a relacje psychospołeczne. Dyskurs w ujęciu pragmatycznym: dyskurs jako działalność celowa; dyskurs w różnych typach działalności ludzkiej i sytuacjach komunikatywno-ekspresywnych; postawy dyskursywne; strategie dyskursywne.	SD_W03 SD_W05 SD_U01 SD_U03 SD_K04

3.2.9	Metodologia analizy kulturowo-cywilizacyjnej zbiorowego obrazu świata	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Podstawy aksjologicznej analizy obrazu świata. Ontologia kulturowo-cywilizacyjnego doświadczenia. Obraz świata i światopogląd. Zbiorowy obraz świata jako czynnik kausalny zachowania człowieka. Czynniki kulturowe i cywilizacyjne w obrazie świata. Modele i systemy kulturowo-cywilizacyjne. Typologia kulturowo-cywilizacyjnych modeli. Mieszanki (dyfuzje) kulturowo-cywilizacyjne na poziomie etnicznych obrazów świata. Kulturowo-cywilizacyjna analiza zachowań i wypowiedzi publicznych.	SD_W03 SD_W05 SD_U02 SD_U03 SD_U04 SD_K04 SD_K05
3.2.10	Wariantywność współczesnej polszczyzny	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Wariantywność zgodna z normą językową. Pojęcie wariantywności (wariancji) językowej, typy wariantywności językowej, formalne uwarunkowania wariantywności, wariantywność a ewolucja normy językowej, wariantywność: akcentu, fleksyjna, głównych części mowy, stopniowania przymiotników, przymiotników tworzonych od nazw miejscowości, wariantywność nazw mieszkańców, skrótowców, ortografii i interpunkcji.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U010 SD_K04
3.2.11	Narzędzia korpusowe do analizy lingwistycznej	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Ten kurs wyposaża doktorantów w umiejętności metodologiczne i praktyczne niezbędne do zastosowania lingwistyki korpusowej w badaniach doktorskich. Doktoranci zgłębią teoretyczne podstawy lingwistyki korpusowej, nauczą się projektować i kompilować własne korpusy oraz korzystać z narzędzi do generowania i interpretowania list słów, list słów kluczowych, konkordancji i kolokacji. Poprzez praktyczne warsztaty i analizę kierowaną, uczestnicy zapoznają się z dostępnymi korpusami online i opracują strategie stosowania metod korpusowych w kontekstach lingwistycznych i interdyscyplinarnych. Kurs kończy się prezentacją i wzajemną dyskusją na temat własnych projektów badawczych opartych na korpusach.	SD_W03 SD_W05 SD_U07 SD_U08 SD_K01 SD_K02
3.3 LITERATUROZNAWSTWO				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.3.1	Warsztaty pracy naukowej literaturoznawcy	język polski / 30 h w tym 15 h	Charakterystyka pracy naukowej badacza literatury. Przygotowanie do pracy naukowej. Zasady pisarstwa naukowego	SD_W05 SD_W07

		wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	(cytowanie, przypisy, bibliografia). Analiza i selekcja źródeł. Formułowanie krytycznych sądów.	SD_U01 SD_U02 SD_K04
3.3.2	Lektura dzieła literackiego – teoria i praktyka interpretacji	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Od klasycznej interpretacji po ponowoczesną. Zwrot kulturowy i jego konsekwencje w badaniu dzieła liter. Różnorodność i wielokierunkowość lektury. Praktyki interpretacyjne uruchamiające różne konteksty kulturowe, pozwalające czytać teksty w uwikłaniach i związkach z historią, polityką, ideologią. Lektura i ludzkie doświadczenie: kontekst autobiograficzny; lektura w kontekście intersemiotycznym, komparatystycznym, intertekstualnym. Etyka lektury.	SD_W01 SD_W02 SD_U03 SD_U08 SD_K04 SD_K05
3.3.3	Literatura – konteksty i korespondencje	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Nowoczesne i ponowoczesne teorie humanistyczne jako kontekst interpretacji dzieła literackiego (antropologia, psychoanaliza, feminizm, teorie postkolonialne i inne). Współczesne podejście do problematyki korespondencji sztuk i przekładu intersemiotycznego. Wpływ nowych mediów na pojęcia teoretyczne w zakresie literatury i innych sztuk oraz kierunki ich korespondencji. Wpływ teorii widowiska na strategie interpretacyjne literatury i jej kulturowych kontekstów.	SD_W01 SD_W02 SD_U03 SD_U10 SD_K04
3.3.4	Mimesis vs. poesis: teoria i praktyka sposobów konstrukcji świata przedstawionego we współczesnej literaturze mimetycznej, niemimetycznej i postmodernistycznej.	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Mimesis vs. poesis – czy literatura realistyczna jest możliwa? Rzeczywistość empiryczna a świat przedstawiony. „Fantastyka” i „realizm” a literatura mimetyczna i niemimetyczna. Tryby konstrukcji świata przedstawionego – teorie Tzvetana Todorova, Erica Rabkina, Farah Mendlesohn i Andrzeja Zgorzelskiego. Rewolucja modernistyczna i postmodernistyczna. Hybrydyzacja współczesnej literatury: literatura głównego nurtu a literatura popularna.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U07 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.3.5	Teoria i filozofia języka	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Miejsce językoznawstwa w strukturze nauki. Metalingwistyka jako refleksja nad sposobami uprawiania językoznawstwa. Paradygmaty nauki i paradygmaty językoznawcze. Status	SD_W01 SD_W03 SD_U01 SD_K04

			ontologiczny języka. Epistemologia językoznawcza. Kulturowe funkcje języka.	
3.3.6	Redakcja tekstów i edytorstwo naukowe	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Zasady naukowej redakcji tekstu literackiego. Prezentacja pojęć i terminów stosowanych w tekstologii i edytorstwie naukowym. Charakterystyka procedur edytorskich: metod postępowania tekstologa i edytora naukowego. Krytyczne przygotowanie tekstu.	SD_W05 SD_W07 SD_U01 SD_U02 SD_U03 SD_U04 SD_K04
3.3.7	Filolog jako detektyw. Praca edytora naukowego tekstów przełomu XIX i XX wieku	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Praca edytora naukowego tekstów przełomu XIX i XX wieku": Edytor naukowy jako badacz tekstu. Źródła i przekazy, czyli filolog w archiwum. Historia tekstu jako śledztwo. Autor, redakcja, cenzura. Rekonstrukcja tekstu, czyli edytorstwo a interpretacja. Komentarze do tekstu, czyli filolog jako detektyw. Aparat krytyczny jako dokumentacja śledztwa. Sytuacje tekstologiczne i edytorskie nierozwiązywalne. Edytor wobec tradycji badań. Studium przypadków: Prus, Orzeszkowa, Sienkiewicz, Żeromski, Reymont.	SD_W02 SD_W03 SD_W05 SD_U02 SD_U03 SD_K04
3.3.8	Tradycja biblijna w literaturze polskiej	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Znaczenie Biblii w renesansie, staropolskie tłumaczenia i parafrazy Biblii, literackie sposoby nawiązań do Biblii (powtórzenie, inkrustacja tekstu, prefiguracja, reinterpretacja), rymowane parafrazy wybranych ksiąg Pisma Świętego (Psałterz, Księga Koheleta, Pieśń nad pieśniami), znaczenie reformacji i Soboru Trydenckiego dla recepcji Biblii, modele lektury tekstu sakralnego w poezji.	SD_W01 SD_W02 SD_U03 SD_U010 SD_K04 SD_K05
3.3.9	Wstęp do badań nad intymistyką (życiopisarstwem)	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Podstawowe pojęcia literackie oraz psychologiczno-filozoficzne, kontrowersje, gatunki, obecny stan i kierunki badań w krajach anglojęzycznych. Trudne początki intymistyki jako dziedziny badań (nie)literackich. Koncepcja paktu autobiograficznego wg Philippe'a Lejeneu'a; podział na cztery „ja” autobiograficzne wg Sidonie Smith i Julie Watson; zagadnienia tzw. prawdy autobiograficznej i trajektoria zmian w ich postrzeganiu od	SD_W01 SD_W02 SD_U03 SD_U07 SD_U010 SD_K04

			wczesnych badań nad intymistyką do dzisiaj. „Boom” memoirowy od lat 90tych XX w. do chwili obecnej, najpopularniejsze odmiany memoiru i ich struktura.	
3.4 NAUKI MEDYCZNE				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.4.1	Prawo medyczne w badaniach naukowych	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Podstawy prawne prowadzenia badań naukowych w medycynie. Źródła prawa krajowego i międzynarodowego regulujące badania naukowe w medycynie. Eksperymenty medyczne: lecznicze i badawcze – przesłanki dopuszczalności, ryzyko i korzyści, wymogi formalne. Odpowiedzialność i obowiązki badacza i kierownika projektu w badaniach klinicznych. Badania kliniczne produktów leczniczych i wyrobów medycznych: definicje, etapy, różnice między badaniami interwencyjnymi i nieinterwencyjnymi. Zasady prowadzenia badań naukowych z udziałem ludzi. Ochrona danych osobowych i dokumentacja medyczna w badaniach naukowych. Zasady przetwarzania danych osobowych uczestników badań, dokumentacja medyczna, karty obserwacji klinicznej (CRF), obowiązki w zakresie przechowywania i udostępniania dokumentacji. Zasady etyki badań naukowych, kodeksy etyczne, odpowiedzialność za rzetelność i obiektywność wyników badań. Finansowanie i ubezpieczenie badań naukowych. Zasady finansowania badań, rekompensaty dla uczestników, obowiązek ubezpieczenia i systemy odszkodowań.	SD_W02 SD_W05 SD_W06 SD_W07 SD_W08 SD_U03 SD_U05 SD_K02 SD_K03 SD_K05
3.4.2	Epidemiologia kliniczna	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Rola, cele i zadania epidemiologii we współczesnej medycynie i naukach o zdrowiu, ze szczególnym uwzględnieniem medycyny prewencyjnej. Epidemiologia chorób w oparciu o dostępne dane populacyjne. Współczesne procesy demograficzne i ich wpływ na zdrowie człowieka i rozwój medycyny. Podstawowe mierniki stanu zdrowia populacji; znaczenie standaryzacji współczynników. Rodzaje, charakterystyka i metodologia badań epidemiologicznych, pomiary i wskaźniki stosowane w badaniach epidemiologicznych.	SD_W01 SD_W03 SD_W06 SD_W07 SD_U03 SD_U04, SD-U07 SD_K02

3.4.3	Holistyka i personalizacja w medycynie	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Personalizacja i holistyka w medycynie – definicje w ujęciu historycznym i współczesnym. Przegląd epidemiologiczny chorób cywilizacyjnych w Polsce i na świecie, analiza czynników etiologicznych. Struktura zachorowań, tendencje w zakresie wskaźników zachorowalności i umieralności w Polsce, Europie i na świecie. Czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych z uwzględnieniem predyspozycji genetycznych. Zasady i procedury profilaktyki, diagnostyki i leczenia. Rola profilaktyki i edukacji w utrzymaniu zdrowia. Analiza skuteczności i ryzyka przy zastosowaniu różnych kierunków w leczeniu. Nowoczesne terapie w Polsce. Integracja holistyki i medycyny spersonalizowanej jako nowy standard w naukach medycznych. Rola markerów molekularnych i biochemicznych w indywidualnym doborze terapii i określenia czynników prognostycznych z odniesieniem do najnowszych osiągnięć naukowych i terapii w fazie badań klinicznych. Wykorzystanie sztucznej inteligencji do analizy trendów w biomarkerach, monitorowaniu parametrów w czasie rzeczywistym.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U07 SD_K02
3.4.4	Wybrane techniki nowoczesnej diagnostyki laboratoryjnej (zajęcia laboratoryjne)	język polski / 30 h / zajęcia laboratoryjne / egzamin	Najnowsze techniki diagnostyki genetycznej, mikrobiologicznej i patomorfologicznej. Zasady organizacji pracy w laboratorium mikrobiologicznym, genetycznym i patomorfologicznym z uwzględnieniem protokołu GLP i norm ISO. Metody pobierania, zabezpieczania i przygotowania materiału do badań. Metody analizy jakościowej i ilościowej DNA (sekwencjonowanie, techniki amplifikacji kwasów nukleinowych, FISH). Techniki biologii molekularnej stosowane w diagnostyce chorób genetycznych w tym chorób nowotworowych oraz ocena skuteczności (czułość, swoistość). Wprowadzenie do nowoczesnej diagnostyki mikrobiologicznej i bezpieczeństwa pracy. Omówienie zasad BSL oraz podstaw bezpieczeństwa biologicznego obowiązujących w laboratorium mikrobiologicznym. Przegląd i charakterystyka systemów automatycznych stosowanych w diagnostyce mikrobiologicznej. Omówienie zasad działania MALDI-TOF MS	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U02 SD_U04 SD_U05 SD_U09 SD_U010 SD_K04 SD_K05

			i GeneXpert. Identyfikacja drobnoustrojów metodą MALDI-TOF MS. Analiza przykładowych widm masowych i wyników identyfikacji drobnoustrojów, porównanie z klasycznymi metodami identyfikacji oraz omówienie ograniczeń metody i przyczyn błędnej lub niejednoznacznej identyfikacji. Procedury stosowane w diagnostyce histopatologicznej.	
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.4.5	Dietoprofilaktyka i dietoterapia chorób cywilizacyjnych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Zasady prawidłowego żywienia. Bilans energetyczny człowieka. Spożycie żywności i sytuacja zdrowotna Polaków – główne trendy, korzyści i zagrożenia. Epidemiologia chorób cywilizacyjnych w Polsce i na świecie. Definicja i klasyfikacja otyłości. Etiologia i konsekwencje zdrowotne otyłości. Interdyscyplinarne leczenie choroby otyłościowej u dzieci, młodzieży i dorosłych. Zasady profilaktyki i terapii dietetycznej w cukrzycy. Dietoprofilaktyka i dietoterapia nadciśnienia tętniczego. Dietoprofilaktyka i dietoterapia zaburzeń lipidowych i chorób układu krążenia. Dietoprofilaktyka i dietoterapia osteoporozy. Behawioralne czynniki ryzyka rozwoju nowotworów. Żywienie w chorobach nowotworowych. Wybrane choroby układu pokarmowego. Zaburzenia psychiczne a dieta. Metody oceny spożycia żywności. Metody badania sposobu żywienia (jakościowe, ilościowe, jakościowo-ilościowe), ich wady i zalety. Metody i techniki oceny stanu odżywienia (antropometryczne, laboratoryjne i medyczne).	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_K02 SD_K04
3.4.6	Badania naukowe, translacyjne i kliniczne w mikrobiologii	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Najnowsze osiągnięcia naukowe i analiza literatury. Molekularne mechanizmy patogenezы chorób zakaźnych w powiązaniu z czynnikami zjadliwości drobnoustrojów, interakcje gospodarz – patogen, odpowiedź immunologiczna, podejścia genomowe i biologii systemów. Translacja odkryć podstawowych do diagnostyki, terapii i profilaktyki, rozwój i walidacja metod diagnostycznych, biomarkery, nowe strategie przeciwdrobnoustrojowe. Badania kliniczne w zakresie	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W06 SD_W07 SD_W08 SD_U03 SD_U04

			diagnostyki mikrobiologicznej z wykorzystaniem materiału klinicznego, interpretacja wyników badań, analiza oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, nadzór epidemiologiczny i administrowanie środkami przeciwdrobnoustrojowymi. Integracja badań podstawowych, translacyjnych i klinicznych w kontekście opieki nad pacjentem i zdrowia publicznego.	SD_U010 SD_K02 SD_K04
3.4.7	Współczesne metody immunoterapii	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Rola immunokompetencji i tolerancji immunologicznej człowieka. Zaburzenia odporności wrodzone i nabyte. Podstawy prawne i polityka szczepień w Polsce i na świecie, z uwzględnieniem czynników zwiększających ryzyko zarażenia: rodzaj wykonywanej pracy, turystyka, wiek pacjenta, stan wydolności układu odporności, choroby towarzyszące. Mechanizmy działania szczepionek i ich potencjalne skutki uboczne jako parametry wpływające na opracowanie zasad stosowania preparatów szczepionkowych. Zapoznanie z najnowszymi osiągnięciami naukowymi w zastosowaniu immunoterapii w tym leczenie przeciwciałami monoklonalnymi, bispecyficznymi komórkami CAR-T w leczeniu chorób nowotworowych, zakaźnych oraz autoimmunizacyjnych. Omówienie terapii fagowej w zwalczaniu antybiotykooporności.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U010 SD_K02 SD_K04
3.4.8	Biologia molekularna w naukach medycznych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Mechanizmy genetyczne rozwoju chorób, w tym chorób dziedzicznych, mitochondrialnych, nowotworowych, alergicznych, wirusowych i immunologicznych. Imprinting genetyczny. Mechanizmy regulacji ekspresji genów. Metody badań i diagnostyki chorób na poziomie: genomu, transkryptomu, proteomu. Znaczenie markerów molekularnych w rozpoznawaniu i leczeniu chorób nowotworowych i zapalnych. Zastosowanie badań genetycznych w nowoczesnej medycynie, terapii genowej, podstawy farmakogenomiki, nutrigenomiki.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U010 SD_K02 SD_K04

3.4.9	Zdrowie publiczne z elementami polityki zdrowotnej UE	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Geneza, filozofia, przedmiot i zakres zdrowia publicznego w aspekcie działalności praktycznej na rzecz zdrowia ludności. Systemy ochrony zdrowia na świecie; ich główne cechy, zasady funkcjonowania. Globalizacja – główne procesy przemian i wynikające stąd wyzwania i zagrożenia dla zdrowia populacji. Organizacja opieki zdrowotnej w Polsce, podstawowe regulacje prawne funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej. Świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Główne zmiany związane z reformą ochrony zdrowia. Ekonomia zdrowia. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH, główne zadania w realizacji zdrowia publicznego. Wykorzystanie portalu Zdrowie – UE w popularyzacji zdrowia publicznego w Unii Europejskiej.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U010 SD_K02 SD_K04
3.5 NAUKI O ZDROWIU				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.5.1	Epidemiologia kliniczna	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Rola, cele i zadania epidemiologii we współczesnej medycynie i naukach o zdrowiu, ze szczególnym uwzględnieniem medycyny prewencyjnej. Epidemiologia chorób w oparciu o dostępne dane populacyjne. Współczesne procesy demograficzne i ich wpływ na zdrowie człowieka i rozwój medycyny. Podstawowe mierniki stanu zdrowia populacji; znaczenie standaryzacji współczynników. Rodzaje, charakterystyka i metodologia badań epidemiologicznych, pomiary i wskaźniki stosowane w badaniach epidemiologicznych.	SD_W01 SD_W03 SD_W06 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U07 SD_K02
3.5.2	Zdrowie publiczne z elementami polityki zdrowotnej UE	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Geneza, filozofia, przedmiot i zakres zdrowia publicznego w aspekcie działalności praktycznej na rzecz zdrowia ludności. Systemy ochrony zdrowia na świecie; ich główne cechy, zasady funkcjonowania. Globalizacja – główne procesy przemian i wynikające stąd wyzwania i zagrożenia dla zdrowia populacji. Organizacja opieki zdrowotnej w Polsce, podstawowe regulacje prawne funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej. Świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Główne zmiany związane z reformą ochrony zdrowia. Ekonomia zdrowia. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH, główne zadania w realizacji	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U010 SD_K02 SD_K04

			zdrowia publicznego. Wykorzystanie portalu Zdrowie – UE w popularyzacji zdrowia publicznego w Unii Europejskiej.	
3.5.3	Medycyna oparta na faktach	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Podstawy EBM. Interpretacja wyników badań: miary efektów interwencji, rozróżnienie istotności statystycznej od klinicznej. Standardy raportowania: wytyczne CONSORT dla badań randomizowanych, STROBE dla obserwacyjnych oraz STARD dla diagnostycznych. Przeglądy systematyczne i metaanalizy. Wytyczne kliniczne: istota, walidacja wiarygodności za pomocą AGREE oraz proces tworzenia z wykorzystaniem GRADE. Błędy w interpretacji danych klinicznych – przykłady nieuzasadnionych wniosków z badań. Źródła rzetelnej wiedzy medycznej: strategie wyszukiwania i selekcji informacji naukowych. Ocena krytyczna publikacji o terapii i prewencji. Analiza badań diagnostycznych pod kątem rzetelności i użyteczności w praktyce. Praktyczne wyszukiwanie dowodów naukowych w wiarygodnych bazach. Projekty prezentacyjne: budowa pytań klinicznych, poszukiwanie odpowiedzi, krytyka i omówienie wyników badań.	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W05 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U07 SD_U010 SD_K02 SD_K04
3.5.4	Dietoprofilaktyka i dietoterapia chorób cywilizacyjnych	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Zasady prawidłowego żywienia. Bilans energetyczny człowieka. Spożycie żywności i sytuacja zdrowotna Polaków – główne trendy, korzyści i zagrożenia. Epidemiologia chorób cywilizacyjnych w Polsce i na świecie. Definicja i klasyfikacja otyłości. Etiologia i konsekwencje zdrowotne otyłości. Interdyscyplinarne leczenie choroby otyłościowej u dzieci, młodzieży i dorosłych. Zasady profilaktyki i terapii dietetycznej w cukrzycy. Dietoprofilaktyka i dietoterapia nadciśnienia tętniczego. Dietoprofilaktyka i dietoterapia zaburzeń lipidowych i chorób układu krążenia. Dietoprofilaktyka i dietoterapia osteoporozy. Behawioralne czynniki ryzyka rozwoju nowotworów. Żywnienie w chorobach nowotworowych. Wybrane choroby układu pokarmowego. Zaburzenia psychiczne a dieta. Metody oceny spożycia żywności. Metody badania sposobu żywienia (jakościowe, ilościowe, jakościowo-ilościowe), ich wady	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_K02 SD_K04

			i zalety. Metody i techniki oceny stanu odżywienia (antropometryczne, laboratoryjne i medyczne).	
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.5.5	Prawo medyczne w badaniach naukowych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Podstawy prawne prowadzenia badań naukowych w medycynie. Źródła prawa krajowego i międzynarodowego regulujące badania naukowe w medycynie. Eksperymenty medyczne: lecznicze i badawcze – przesłanki dopuszczalności, ryzyko i korzyści, wymogi formalne. Odpowiedzialność i obowiązki badacza i kierownika projektu w badaniach klinicznych. Badania kliniczne produktów leczniczych i wyrobów medycznych: definicje, etapy, różnice między badaniami interwencyjnymi i nieinterwencyjnymi. Zasady prowadzenia badań naukowych z udziałem ludzi. Ochrona danych osobowych i dokumentacja medyczna w badaniach naukowych. Zasady przetwarzania danych osobowych uczestników badań, dokumentacja medyczna, karty obserwacji klinicznej (CRF), obowiązki w zakresie przechowywania i udostępniania dokumentacji. Zasady etyki badań naukowych, kodeksy etyczne, odpowiedzialność za rzetelność i obiektywność wyników badań. Finansowanie i ubezpieczenie badań naukowych. Zasady finansowania badań, rekompensaty dla uczestników, obowiązków ubezpieczenia i systemy odszkodowań.	SD_W02 SD_W05 SD_W06 SD_W07 SD_W08 SD_U03 SD_U05 SD_K02 SD_K03 SD_K05
3.5.6	Holistyka i personalizacja w medycynie	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Personalizacja i holistyka w medycynie – definicje w ujęciu historycznym i współczesnym. Przegląd epidemiologiczny chorób cywilizacyjnych w Polsce i na świecie, analiza czynników etiologicznych. Struktura zachorowań, tendencje w zakresie wskaźników zachorowalności i umieralności w Polsce, Europie i na świecie. Czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych z uwzględnieniem predyspozycji genetycznych. Zasady i procedury profilaktyki, diagnostyki i leczenia. Rola profilaktyki i edukacji w utrzymaniu zdrowia. Analiza skuteczności i ryzyka	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U07 SD_K02

			przy zastosowaniu różnych kierunków w leczeniu. Nowoczesne terapie w Polsce. Integracja holistyki i medycyny spersonalizowanej jako nowy standard w naukach medycznych. Rola markerów molekularnych i biochemicznych w indywidualnym doborze terapii i określenia czynników prognostycznych z odniesieniem do najnowszych osiągnięć naukowych i terapii w fazie badań klinicznych. Wykorzystanie sztucznej inteligencji do analizy trendów w biomarkerach, monitorowaniu parametrów w czasie rzeczywistym.	
3.5.7	Wybrane techniki nowoczesnej diagnostyki laboratoryjnej	język polski / 15 h zajęcia laboratoryjne / zaliczenie z oceną	Najnowsze techniki diagnostyki genetycznej, mikrobiologicznej i patomorfologicznej. Zasady organizacji pracy w laboratorium mikrobiologicznym, genetycznym i patomorfologicznym z uwzględnieniem protokołu GLP i norm ISO. Metody pobierania, zabezpieczania i przygotowania materiału do badań. Metody analizy jakościowej i ilościowej DNA (sekwencjonowanie, techniki amplifikacji kwasów nukleinowych, FISH). Techniki biologii molekularnej stosowane w diagnostyce chorób genetycznych w tym chorób nowotworowych oraz ocena skuteczności (czułość, swoistość). Wprowadzenie do nowoczesnej diagnostyki mikrobiologicznej i bezpieczeństwa pracy. Omówienie zasad BSL oraz podstaw bezpieczeństwa biologicznego obowiązujących w laboratorium mikrobiologicznym. Przegląd i charakterystyka systemów automatycznych stosowanych w diagnostyce mikrobiologicznej. Omówienie zasad działania MALDI-TOF MS i GeneXpert. Identyfikacja drobnoustrojów metodą MALDI-TOF MS. Analiza przykładowych widm masowych i wyników identyfikacji drobnoustrojów, porównanie z klasycznymi metodami identyfikacji oraz omówienie ograniczeń metody i przyczyn błędnej lub niejednoznacznej identyfikacji. Procedury stosowane w diagnostyce histopatologicznej.	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U02 SD_U04 SD_U05 SD_U09 SD_U010 SD_K04 SD_K05
3.5.8	Biologia molekularna w naukach medycznych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Mechanizmy genetyczne rozwoju chorób, w tym chorób dziedzicznych, mitochondrialnych, nowotworowych, alergicznych, wirusowych i immunologicznych. Imprinting	SD_W01 SD_W02 SD_W07

			genetyczny. Mechanizmy regulacji ekspresji genów. Metody badań i diagnostyki chorób na poziomie: genomu, transkryptomu, proteomu. Znaczenie markerów molekularnych w rozpoznawaniu i leczeniu chorób nowotworowych i zapalnych. Zastosowanie badań genetycznych w nowoczesnej medycynie, terapię genowe, podstawy farmakogenomiki, nutrigenomiki.	SD_U03 SD_U04 SD_U010 SD_K02 SD_K04
3.5.9	Badania naukowe, translacyjne i kliniczne w mikrobiologii	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Najnowsze osiągnięcia naukowe i analiza literatury. Molekularne mechanizmy patogenezы chorób zakaźnych w powiązaniu z czynnikami zjadliwości drobnoustrojów, interakcje gospodarz–patogen, odpowiedź immunologiczna, podejścia genomowe i biologii systemów. Translacja odkryć podstawowych do diagnostyki, terapii i profilaktyki, rozwój i walidacja metod diagnostycznych, biomarkery, nowe strategie przeciwdrobnoustrojowe. Badania kliniczne w zakresie diagnostyki mikrobiologicznej z wykorzystaniem materiału klinicznego, interpretacja wyników badań, analiza oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, nadzór epidemiologiczny i administrowanie środkami przeciwdrobnoustrojowymi. Integracja badań podstawowych, translacyjnych i klinicznych w kontekście opieki nad pacjentem i zdrowia publicznego.	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W06 SD_W07 SD_W08 SD_U03 SD_U04 SD_U010 SD_K02 SD_K04
3.5.10	Adherence (adherencja) jako zadanie dla zawodów medycznych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Adherencja terapeutyczna – definicje, znaczenie kliniczne i skala problemu. Adherencja, compliance, persistence – różnice pojęciowe. Epidemiologia braku adherencji w chorobach przewlekłych. Konsekwencje kliniczne w przypadku nieskuteczności leczenia, powikłań, hospitalizacji i oporności na leczenie. Koszty ekonomiczne i systemowe non-adherence. Non-adherence jako „ukryta przyczyna” niepowodzeń terapeutycznych. Czynniki wpływające na adherencję – perspektywa pacjenta, lekarza i systemu według modelu WHO. Komunikacja lekarz – pacjent jako klucz do poprawy adherencji. Metody oceny adherencji i narzędzia wspierające jej poprawę.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_K02 SD_K04

			Adherencja w wybranych chorobach przewlekłych – studia przypadków.	
3.6 NAUKI O POLITYCE I ADMINISTRACJI				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.6.1	Teoria polityki	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Polityka jako zjawisko oraz przedmiot badań. Reguły, normy zasady determinujące procesy polityczne. Wybrane nurty i koncepcje teorii polityki. Podmioty polityki. Cele działań i decyzji politycznych.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.6.2	Współczesne systemy polityczne i ruchy antysystemowe	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Zaawansowana analiza współczesnych systemów politycznych, mechanizmów ich funkcjonowania oraz źródeł stabilności i kryzysów. Badanie ruchów antysystemowych i nowych form kontestacji politycznej.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.6.3	Komunikowanie społeczne	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Istota i zasady komunikowania społecznego i politycznego. Rola mediów tradycyjnych i cyfrowych. Dyskurs polityczny. Kanały komunikacji. Analiza procesów komunikacyjnych w badaniach politologicznych.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.6.4	Wprowadzenie do stosunków międzynarodowych	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Pogłębione wprowadzenie do stosunków międzynarodowych: główne teorie IR, współczesne wyzwania globalne, podmioty i aktorzy stosunków międzynarodowych oraz dynamika systemu międzynarodowego. Zajęcia prowadzone w języku angielskim.	SD_W07 SD_U01 SD_U07 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.6.5	Polityki publiczne	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Pogłębiona analiza wybranych polityk publicznych. Specyfika polityk publicznych. Polityka publiczna a polityka. Instrumenty działania w realizacji polityk publicznych.	SD_W01 SD_W02 SD_W07

				SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.6.6	Aktualne problemy badań społecznych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Zaawansowana analiza najnowszych wydarzeń, zjawisk i trendów oraz wyzwań metodologicznych i problemów badawczych w naukach społecznych. Wsparcie rozwoju indywidualnych projektów badawczych doktorantów.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.6.7	Współczesna myśl polityczna	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Pogłębiona analiza współczesnych nurtów myśli politycznej, debat ideowych oraz przemian w zakresie doktryn i idei politycznych w ujęciu globalnym i regionalnym.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.6.8	Geopolityka i analiza geopolityczna	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Klasyczne i nowoczesne koncepcje geopolityki, metody analizy geopolitycznej oraz interpretacja procesów globalnych i regionalnych w wymiarze przestrzennym i strategicznym.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.6.9	Polityka gospodarcza	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Teoretyczne i praktyczne aspekty polityki gospodarczej, relacje państwo–rynek, rola instytucji publicznych oraz polityczne uwarunkowania procesów ekonomicznych.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.6.10	Przywództwo i mentoring	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Analiza fenomenu przywództwa. Rodzaje przywództwa. Style komunikowania i elementy budujące wizerunek. Budowanie kompetencji przywódczych i mentoringowych w środowisku publicznym -krajowym i międzynarodowym. Etyka przywództwa.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03

				SD_U07 SD_K04
3.6.11	Dezinformacja / Misinformacja / Malinformacja	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Pogłębiona analiza zjawisk dezinformacji, misinformacji i malinformacji w kontekście politycznym i społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem mediów cyfrowych i bezpieczeństwa informacyjnego.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
3.7 NAUKI PRAWNE				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.7.1	Tendencje rozwojowe prawa cywilnego	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Istota i źródła prawa cywilnego. Tendencje rozwojowe prawa cywilnego. Kierunki ewolucji norm prawa cywilnego.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.7.2	Ekonomiczna analiza prawa	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Badanie prawa z wykorzystaniem metod ekonomicznych. Badanie efektywności regulacji prawnych. Pozytywna ekonomiczna analiza prawa. Normatywna ekonomiczna analiza prawa. Prawo konkurencji, prawo pracy, prawo podatkowe.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.7.3	Aktualne trendy w teorii prawa	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Współczesna teoria prawa. Założenia i koncepcje zmian we współczesnym prawie. Współczesna teoria państwa i prawa.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04

3.7.4	Ochrona praw człowieka przez Radę Europy	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Rola Rady Europy w globalnym systemie ochrony praw i wolności człowieka. Kompetencje i zadania Rady Europy. Obszary praktycznych działań Rady Europy na rzecz ochrony praw człowieka.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.7.5	Współczesne problemy kryminologii i kryminalistyki a prawo karne	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Kryminologia jako nauka interdyscyplinarna, współczesne ujęcie kryminalistyki jako nauk sądowych, implementacja dorobku kryminologii i kryminalistyki w prawie karnym w aspekcie teoretycznym i praktycznym.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.7.6	Akt administracyjny w aspekcie teoretycznym i praktycznym	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Rodzaje aktów administracyjnych. Treść aktów administracyjnych. Efektywność aktów administracyjnych. Praktyka działania za pomocą aktów administracyjnych.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.7.7	Podstawy publicznego prawa niemieckiego, francuskiego oraz anglosaskiego	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Koncepcje obcego prawa publicznego. Podstawowe założenia obcych systemów prawnych. Odrębność prawa anglosaskiego	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.8 NAUKI O BEZPIECZEŃSTWIE				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.8.1	Teoria bezpieczeństwa	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Etymologia i ontologia bezpieczeństwa – od bezpieczeństwa personalnego po systemowe. Polityka – strategia – doktryna, związki współzależności. Interesy narodowe i cele polityki bezpieczeństwa (obronności, wojskowości). Warunki funkcjonowania państwa (megatrendy, wyzwania, zagrożenia, szanse, siły, słabości). Symetryczne i asymetryczne podstawy	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04

			polityki i strategii bezpieczeństwa. Bezpieczeństwo narodowe a międzynarodowe – ujęcie systemowe (wspólnotowe, koalicyjne). Sojusze (koalicje) – wymiar globalny, regionalny, lokalny. Ład międzynarodowy i międzyorganizacyjny – ujęcie historyczne, współczesne. Przewidywany kształt ładu światowego w XXI wieku.	
3.8.2	Metodologia nauk o bezpieczeństwie	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Podstawowe pojęcia z zakresu metodologii bezpieczeństwa. Nauki o bezpieczeństwie w systemie nauki w Polsce. Metodologia jako nauka. Metodologie: ogólna i szczegółowa, pragmatyczna i apragmatyczna. Metodologia bezpieczeństwa w teorii i praktyce. Cechy i zasady poznania naukowego. Organizacja i etapy badań naukowych. Przedmiot i cel badań. Problemy i pytania badawcze, hipoteza - jej znaczenie, pochodzenie i drogi weryfikacji. Dobór i analiza dokumentów źródłowych, klasyfikacja wydawnictw. Wybrane metody ilościowe i jakościowe w badaniach społecznych (w tym nad bezpieczeństwem). Metoda sondażu diagnostycznego i metoda monografii. Wywiad kwestionariuszowy - przygotowanie narzędzia i jego zastosowanie w praktyce. Dobór próby i jej reprezentatywność w badaniach bezpieczeństwa	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.8.3	Zagrożenia i wyzwania dla bezpieczeństwa XXI wieku. Współczesne i przyszłe wojny (konflikty zbrojne)	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Przedmiot o charakterze informacyjno-deskrypcyjnym i analityczno-prognostycznym, skupiający się na analizie megatrendów i trendów ewolucji sytuacji bezpieczeństwa międzynarodowego z jednej, a rozwojem „przestrzeni cyfrowej” z drugiej strony. Obejmuje m.in. przybliżenia procesu drenażu klasycznej demokracji liberalnej, skokowego wzrostu podmiotów prywatnych kontrolujących "przestrzeń cyfrową", pilotażowych programach zaawansowanej kontroli społecznej. Zagadnienia tematyczne dotyczą również problematyki zmian klimatycznych, nierównowagi rozwojowej i asymetrii demograficznej.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.8.4	Geopolityka	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h	Głównym celem przedmiotu jest zrozumienie wpływu przestrzeni geograficznej na rywalizację polityczną pomiędzy państwami a w szczególności na stosunki międzynarodowe	SD_W01 SD_W02 SD_W07

		ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	i bezpieczeństwo. Będą omawiane historyczne i współczesne koncepcje geopolityczne, obejmujące m.in. politykę zagraniczną USA, odrodzenie Rosji, wzrost znaczenia Chin, Bliskiego Wschodu, bezpieczeństwo europejskie, bezpieczeństwo międzynarodowe w Azji Południowej i Wschodniej oraz rywalizację geopolityczną w Afryce.	SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.8.5	Zarządzanie strategiczne bezpieczeństwem	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Zarządzanie strategiczne bezpieczeństwem w ujęciu procesualnym – struktura i elementy procesu. Planowanie strategiczne jako narzędzie zarządzania strategicznego. Planowanie bezpieczeństwa jako metaplanowanie. Projektowanie strategiczne. Przegląd strategiczny – narzędzie planowania bezpieczeństwa, obronności, sił zbrojnych państwa – istniejący dorobek światowy i krajowy, postulowane rozwiązania rozwojowe. Elementy teorii prognozy na użytek zarządzania strategicznego bezpieczeństwem (obronnością, wojskowością) – zastosowanie matematycznych modeli dynamicznych w zarządzaniu bezpieczeństwem.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
3.8.6	Studia strategiczne	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Strategia jako kategoria prakseologiczna – zjawisko przemocy, konflikt zbrojny, geneza i ewolucja strategii; Strategia jako koncepcja – kategorie strategiczne, kultura strategiczna, polityka, strategia i taktyka; Strategia ogólna - strategia jako sztuka, nauka, metoda. Strategia i przestrzeń – strategia wielkich przestrzeni, geopolityka i geostrategia, strategia w kosmosie i cyberprzestrzeni; Współczesne i przyszłe zagadnienia studiów strategicznych – współczesne i przyszłe środowisko bezpieczeństwa, megatrendy i trendy strategiczne, zmiana strategiczna zagrożenia i wyzwania strategiczne	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.8.7	Zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	W ramach przedmiotu przedstawione zostaną treści związane z funkcjonowaniem systemu zarządzania kryzysowego w Polsce, w tym jego główne podmioty. Pragmatyzm w zarządzaniu kryzysowym, podstawy prawne, źródła norm w zarządzaniu kryzysowym. Rola administracji publicznej szczebla centralnego.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_K04

			Rola administracji samorządowej szczebla wojewódzkiego, powiatowego oraz gminnego. Metody i procedury zarządzania kryzysowego. Rola służb mundurowych, współpraca z administracją publiczną. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego.	
3.9 PEDAGOGIKA				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.9.1	Nurty współczesnej pedagogiki	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Charakterystyka nurtów występujących w pedagogice współczesnej. Związki pomiędzy subdyscyplinami pedagogicznymi. Filozoficzno-teoretyczne założenia głównych nurtów i kierunków myśli pedagogicznej. Reprezentatywni przedstawicielami pedagogiki. Współczesne teorie i koncepcje edukacyjne. Współczesne nurty krytyki szkoły oraz współczesne nurty przemian oświatowych. Prognozowanie kierunków rozwoju teorii i praktyki wychowawczej.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K02
3.9.2	Współczesne kierunki nauk humanistycznych i społecznych	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	- zagrożenia globalne i lokalne, sytuacje ryzyka współczesnej rodziny z elementami praktyki, - tradycyjna i współczesna kultura rozumiana jako system wartości lub /i styl życia z elementami praktyki, - aktywność twórcza dzieci i dorosłych – uwarunkowania indywidualne i kontekst społeczny z elementami praktyki, - polityka społeczna wobec kwestii współczesnego świata z elementami praktyki, - readaptacja i reintegracja społeczna z elementami praktyki.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K02
3.9.3	Kwestie i problemy społeczne w XXI wieku	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Wojna i jej skutki. Demografia, migracje i ruchy ludności w XXI wieku. Rodzina, rodzicielstwo, dziecko, dzieciństwo. Media, kultura, zdrowie, nauka. Globalizacja i zagrożenia. Kryzys-etiologia zjawiska. Środowiskowe uwarunkowania rozwoju człowieka. Czynniki zagrażające człowieczeństwu.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K02

3.9.4	Szkoła wyższa jako organizacja i instytucja edukacyjna	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Uniwersytet jako organizacja: struktura i ośrodki decyzyjne, kluczowe procesy, obszary działalności, sieci współpracy, kontekst funkcjonowania (relacje z państwem, rynkiem, społeczeństwem obywatelskim). Uniwersytet jako instytucja edukacyjna: nauczyciel akademicki (regulacje prawne, typowy zakres obowiązków), programy kształcenia, planowanie i organizacja kształcenia, jakość kształcenia i sposoby jej zapewniania.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K02
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.9.5	Współczesna myśl pedagogiczna	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	pedagogika dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych; pedagogika medialna; nauczyciel i szkoła w kontekście przemian społecznych i edukacyjnych; podstawy wiedzy oraz badań nad zawodem nauczyciela, pedagoga w kontekście współczesnych uwarunkowań; edukacja inkluzyjna; pedagogika społeczna wobec problemów współczesnego świata; współczesne zagrożenia dzieciństwa – wybrane obszary; nierówności edukacyjne jako problem pedagogiczny.	SD_W01 SD_U03 SD_K02
3.9.6	Szanse i zagrożenia w obszarze wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	integralny rozwój dzieci i młodzieży; wykorzystanie Internetu w procesie edukacji i wychowania; edukacja medialna i jej znaczenie w życiu jednostki, grupy społecznej, rodziny.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K02
3.9.7	Wsparcie społeczne (pedagogiczne)	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	jakość życia, - dobrostan; koncepcja resilience; pomoc, poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dziecku i rodzinie.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_K02
3.9.8	Prospektywne podejścia do wychowania w pedagogice współczesnej	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Perspektywiczność w pedagogice (koncentracja na aspiracjach i przyszłości); cele edukacji (krótkoterminowe i długoterminowe); diagnoza aspiracji i potrzeb (rozwój osobisty i społeczny); wsparcie rozwoju (wspieranie, a nie zastępowanie, rozwijanie samostanowienia); wsparcie w trudnych sytuacjach	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03

			(wzmacnianie czynników ochronnych: podnoszenie samooceny, radzenie sobie ze stresem); budowanie pozytywnych relacji (szacunek, zaufanie i zrozumienie)	SD_U07 SD_K02
3.9.9	Antropologia pedagogiczna	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Antropologia i antropologie. Antropologia pedagogiczna – geneza, kierunki, podstawowe założenia. Człowiek – podmiot i przedmiot wychowania. Koncepcje człowieka a teleologia wychowania. Podstawowe błędy antropologiczne (redukcjonizmy, antyantropologia). Człowiek – wielowymiarowy byt. Człowiek – wielokierunkowy rozwój.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K02
3.10 NAUKI O KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIACH				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.10.1	Metodologia nauk o komunikacji społecznej i mediach	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Ogólne pojęcia z zakresu metodologii nauk ze szczególnym uwzględnieniem metodologii nauk o komunikacji społecznej i mediach. Badania komunikacji społecznej i badania mediów – zakresy i specyfika. Metody jakościowe i ilościowe w badaniach komunikacji społecznej i mediów. Analiza zawartości mediów. Analiza systemowa w badaniach medioznawczych. Badania mediów tradycyjnych, globalnych i społecznościowych – metody i narzędzia badawcze.	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W05 SD_W07 SD_U01 SD_U02 SD_U03 SD_U04 SD_U05 SD_U06 SD_U08 SD_U10 SD_K01 SD_K02 SD_K03 SD_K05
3.10.2	Teorie komunikowania (masowego)	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin	Początki badań prasoznawczych. Relacje między prasoznawstwem a medioznawstwem. Badania mediów masowych (Mass media research). Teorie średniego zasięgu w medioznawstwie. Teorie: determinizmu technologicznego; porządku dziennego (agenda-setting); teoria ramowania	SD_W01 SD_W02 SD_U03

		(wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	(framing), użytkowania i korzyści, teoria selekcji informacji (gatekeepingu), spirali milczenia; społeczeństwa informacyjno-sieciowego.	SD_U07 SD_K02
3.10.3	Mediatyzacja przestrzeni społecznej	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Mediatyzacja jako proces społeczny i przedmiot badań. Mediatyzacja jako zmiany w mediach oraz zmiany społeczne i kulturowe. Media jako czwarta władza. Relacje pomiędzy mediami a polityką: mediatyzacja polityki, polityzacja mediów. Konsekwencje rozwoju mediów i komunikacji dla tożsamości człowieka, kultury i form wzajemnego współżycia. Tabloidyzacja, celebryzacja, infotainment. Od liderów opinii do celebrytów – metamorfoza wzorców osobowych. Istota i rola nowych mediów. Prosumpcyjna kultura medialna. Konwergencja mediów masowych. Konsekwencje mediatyzacji i celebryzacji.	SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U05 SD_K01 SD_K03
3.10.4	Media i komunikacja lokalna	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Miejsce mediów lokalnych w krajowych i globalnych systemach medialnych. Rola mediów w komunikacji lokalnej (glokalnej). Nadawcy i odbiorcy mediów lokalnych. Uczestnicy komunikacji lokalnej. Problemy i metody badań mediów i komunikacji lokalnej. Analiza zawartości mediów lokalnych.	SD_W01 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U10 SD_K02 SD_K03
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.10.5	Nowe nowe media w kontekście społecznym	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Nowe i nowe nowe media i ich wpływ na społeczeństwo i jednostkę. Media społecznościowe i serwisy wideo: YouTube, Twitch, Tik-Tok. Zmiana praktyk korzystania z mediów przez ludzi i wpływ tych procesów na funkcjonowanie w grupie	SD_W01 SD_W07 SD_U03 SD_U04 SD_U07 SD_K01
3.10.6	Upowszechnianie wyników badań w naukach o komunikacji społecznej i mediach – teoria i praktyka	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Zasady przygotowywania artykułów naukowych ze szczególnym uwzględnieniem nauk o komunikacji społecznej i mediach. Bazy danych czasopism naukowych. Etapy cyklu publikacyjnego: od pomysłu na przygotowanie artykułu naukowego do złożenia manuskryptu. Recenzja naukowa artykułu i formułowanie	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W05 SD_U01

			odpowiedzi na nią. Dobre i złe praktyki publikacyjne. Przegląd baz konferencji naukowych, przygotowanie do wystąpień na konferencjach, sympozjach, seminariach naukowych.	SD_U02 SD_U03 SD_U04 SD_U05 SD_U06 SD_U08 SD_U10 SD_K05
3.10.7	Badania nad dyskursem medialnym	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Pojęcie dyskursu i jego składowe. Dyskursy medialne jako typ komunikacji zachodzącej w mediach masowych. Dyskurs medialny prowadzony w mediach lub za pośrednictwem mediów. Dyskurs jako kategoria definiowana przez temat, medium, nadawcę. Obraz, pismo i język werbalny w roli środków budowy dyskursu. Historycznie, społecznie, politycznie, kulturowe uwarunkowania dyskursu medialnego. Analiza dyskursu. Metody analizy dyskursu. Wybrane przykłady współczesnych dyskursów medialnych, m.in. dyskurs o kondycji Kościoła katolickiego w Polsce i na świecie, dyskurs o in vitro, dyskurs o uchodźcach ukraińskich w Polsce; dyskurs o mniejszościach narodowych	SD_W03 SD_W07 SD_U04 SD_U05 SD_K02 SD_K03
3.11 NAUKI O ZARZĄDZANIU I JAKOŚCI				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.11.1	Zarządzanie organizacją	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Paradygmaty i nurty współczesnego zarządzania. Klasyczne i współczesne szkoły zarządzania. Zarządzanie jako nauka społeczna vs. praktyka menedżerska. Pojęcie, istota, klasyfikacja organizacji. Otoczenie organizacji. Interesariusze i odpowiedzialność społeczna. Planowanie, motywowanie, organizowanie, kontrola w organizacji. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Rekrutacja, rozwój pracowników. Przywództwo i style Kierowania. Uwarunkowania rozwoju organizacji. Innowacyjność. Konkurencyjność. Kapitał własny i obcy. Organizacja jako system. Analiza struktury wybranej organizacji. Dyskusja nad efektywnością zarządzania. Analiza otoczenia	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U03 SD_K01 SD_K04

			<p>organizacji. Analiza SWOT, PEST. Zrównoważone zarządzanie organizacją. Dobre praktyki. Projektowanie organizacji i nowe formy organizacyjne. Zwinność organizacyjna i organizacje hybrydowe. Zarządzanie zmianą, innowacją i złożonością. Analiza studiów przypadków organizacyjnych. Krytyczna reinterpretacja klasycznych case'ów</p>	
3.11.2	<p>Podjęcie decyzji finansowych w przedsiębiorstwie</p>	<p>język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)</p>	<p>Rachunek wartości pieniądza w czasie w modelowaniu decyzji długoterminowych. Zastosowanie matematyki finansowej i rachunków decyzyjnych w procesach alokacji kapitału, z uwzględnieniem zmienności wartości pieniądza w czasie jako paradygmatu współczesnych finansów. Optymalizacja struktury kapitałowej i mechanizmy finansowania: Analiza procesów decyzyjnych w zakresie doboru źródeł finansowania, ze szczególnym uwzględnieniem determinantów pozyskiwania i kosztu kapitału w kształtowaniu struktury pasywów. Zarządzanie ryzykiem i rentownością poprzez mechanizmy dźwigni oraz analizę progu rentowności: Wykorzystanie instrumentarium progu rentowności (BEP) oraz sprzężenia zwrotnego dźwigni operacyjnej i finansowej jako podstawy procesów decyzyjnych w obszarze optymalizacji struktury kosztów i zarządzania ryzykiem całkowitym przedsiębiorstwa. Diagnostyka finansowa jako podstawa procesów zarządczych: Zastosowanie analizy wskaźnikowej w procesie monitorowania kondycji finansowej oraz jako narzędzia weryfikacji skuteczności podjętych decyzji finansowych. Warsztat matematyki finansowej w decyzjach inwestycyjnych: Mechanizmy kapitalizacji odsetek w krótkim i długim okresie. Modelowanie wpływu kapitalizacji podokresowej na wartość przyszłą kapitału. Wycena bieżąca strumieni pieniężnych (dyskontowanie). Rachunki decyzyjne dotyczące form angażowania kapitału. Optymalizacja struktury kapitału w procesach decyzyjnych: Kalkulacja kosztu kapitału obcego (długu). Szacowanie kosztu</p>	<p>SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U03 SD_K01 SD_K04</p>

			<p>kapitału akcyjnego (własnego). Średni ważony koszt kapitału (WACC). Analiza wpływu zwiększania zadłużenia na średni ważony koszt kapitału.</p> <p>Operacjonalizacja progu rentowności i dźwigni: Wyznaczanie ilościowego i wartościowego progu rentowności dla przedsiębiorstwa jednoasortymentowego. Wyznaczanie procentowego progu rentowności jako miary ryzyka operacyjnego w stosunku do mocy wytwórczych i chłonności rynku. Analiza marginesu bezpieczeństwa. Pomiar ryzyka operacyjnego i finansowego: obliczanie stopnia dźwigni operacyjnej (DOL) oraz finansowej (DFL).</p> <p>Wykorzystanie dźwigni łącznej (DTL) do prognozowania zmienności zysku netto przy założonych wahaniami przychodów ze sprzedaży.</p> <p>Diagnostyka finansowa w praktyce zarządczej: Analiza porównawcza sprawozdań finansowych: pionowa i pozioma analiza bilansu oraz rachunku zysków i strat (identyfikacja trendów). Warsztat analizy wskaźnikowej: wyznaczanie i interpretacja wskaźników płynności (CR, QR), rentowności (ROS, ROA, ROE) oraz zadłużenia. Badanie sprawności operacyjnej: cykl konwersji gotówki oraz rotacja zapasów i należności jako miary efektywności decyzji krótkoterminowych.</p>	
3.11.3	Techniki i narzędzia w pracy menedżera	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	<p>Metody budowania zespołu w organizacji mające na celu osiągnięcie synergii. Określanie problemów organizacyjnych, które należy rozwiązać w codziennej działalności firmy.</p> <p>Praktyka biznesowa. Wykorzystanie technik heurystycznych do poszukiwania rozwiązań problemów organizacyjnych w działaniach operacyjnych. Określenie rozwiązań organizacyjnych w procesie podejmowania decyzji operacyjnych. Warunki tworzenia opcji decyzyjnych związanych z problemami organizacyjnymi i podejmowania trafnych decyzji w sposób uporządkowany. Wyznaczanie celów i zadań związanych</p>	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U03 SD_U07 SD_K01 SD_K04

			z decyzjami operacyjnymi w firmie. Rozwiązywanie konfliktów między pracownikami w ramach zespołu lub między grupami pracowników. Prowadzenie spotkań w zespole.	
3.11.4	Zarządzanie strategiczne finansami	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Pojęcie i zakres strategicznego zarządzania finansami. Cele finansowe przedsiębiorstwa w ujęciu strategicznym. Strategiczne decyzje finansowe. Strategiczne decyzje inwestycyjne. Zarządzanie wartością i wycena przedsiębiorstwa. (Istota wartości przedsiębiorstwa. Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa (Value-Based Management). Podstawy wyceny przedsiębiorstw. Podejścia wyceny wartości przedsiębiorstwa: dochodowe, majątkowe oraz porównawcze. Wycena przedsiębiorstw w warunkach niepewności. Wycena wartości niematerialnych.)	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U03 SD_K01 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.11.5	Metodologia nauk o zarządzaniu i jakości	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Oryginalność badań naukowych jako rezultat identyfikacji i wypełniania luk w istniejącym stanie wiedzy. Paradygmaty w naukach o zarządzaniu i jakości. Metodologia systematycznego przeglądu literatury i jej znaczenie w procesie badawczym. Etapy postępowania badawczego oraz priorytety doboru źródeł. Projektowanie badań naukowych. Problem badawczy w naukach o zarządzaniu i jakości – definicja, rodzaje i znaczenie dla pracowania koncepcji badawczej. Formułowanie problemów naukowych. Badania ilościowe i jakościowe w naukach o zarządzaniu i jakości. Pułapki i dylematy w realizacji badań jakościowych. Metody ilościowe w naukach o zarządzaniu i jakości. Empiryzm i dedukcja w metodologii nauk społecznych. Rygor metodologiczny – istota i znaczenie. Triangulacja w badaniu złożonych problemów badawczych. Studium przypadku jako metoda badawcza w naukach o zarządzaniu i jakości. Metodologiczne problemy ujęcia narracyjnego w badaniach nad organizacjami. Etyczne aspekty badań empirycznych.	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U03 SD_K01 SD_K04

3.11.6	Podjęwanie decyzji strategicznych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Strategia jako wyłaniający się wzorzec decyzji strategicznych. Zdolność absorpcyjna organizacji jako sekwencja decyzji strategicznych. Dynamiczne zdolności menedżerskie jako kluczowe determinanty decyzji strategicznych. Decyzje strategiczne w procesie wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym (CE). Blockchain jako źródło nowej logiki podejmowania decyzji strategicznych. Metafory mądrości organizacyjnej jako regulator racjonalności decyzji strategicznych. Metodologiczne podejście do badań nad decyzjami strategicznymi.	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U03 SD_K01 SD_K04
3.11.7	Kompetencje przyszłości w zarządzaniu	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Pojęcie kompetencji przyszłościowych / umiejętności przyszłościowych / kompetencji XXI wieku. Klasyfikacja kompetencji przyszłościowych. Kompetencje potrzebne obecnie w obszarze zarządzania. Identyfikacja kompetencji przyszłościowych przy użyciu metod studiów przyszłościowych. Rozbieżność między kompetencjami wymaganymi obecnie w zarządzaniu a kompetencjami wymaganymi w przyszłości. Wspieranie rozwoju kompetencji przyszłościowych w zarządzaniu.	SD_W01 SD_W02 SD_W03 SD_W07 SD_U03 SD_U07 SD_K01 SD_K04
3.12 NAUKI BIOLOGICZNE				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.12.1	Bioróżnorodność – teoria i praktyka	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Koncepcje bioróżnorodności. Klasyfikacja. Wartość różnorodności biologicznej w obrębie gatunku. Teoria continuum. Teoria neutralny. Teoria metapopulacji. Teoria fraktalna. Zagregowany rozkład Poissona.	SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
3.12.2	Biologia molekularna nowotworów – implikacje do diagnostyki i nowoczesnego leczenia	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin	Molekularne i komórkowe mechanizmy transformacji nowotworowej, onkogeny i geny supresorowe, mutacje driver i passenger, niestabilność genomowa, mechanizmy naprawy DNA (MMR, HR, NHEJ), sygnatury mutacyjne, klonalna ewolucja nowotworów. Epigenetyka nowotworów (metylacja DNA,	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U07

		(wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	modyfikacje histonów, mikroRNA), epigenetyczne biomarkery diagnostyczne i prognostyczne. Mikrośrodowisko nowotworu (interakcje komórka–komórka, CAF, angiogeneza, metabolizm nowotworów). Diagnostyka molekularna nowotworów (NGS, WGS, WES, RNA-seq, liquid biopsy, ctDNA), analiza mutacji somatycznych i germinalnych, interpretacja wariantów genetycznych. Biomarkery molekularne w onkologii (PD-L1, MSI/dMMR, TMB, sygnatury genetyczne). Terapie celowane i mechanizmy oporności (TKI, inhibitory PARP, ADC). Immunologia nowotworów i immunoterapia (punkty kontrolne, inhibitory PD-1/PD-L1, CTLA-4). Terapie komórkowe (CAR-T, TILs, NK, TCR-T). Terapie genowe i wirusy onkolityczne (wektory, CRISPR/Cas9). Medycyna precyzyjna w onkologii (integracja danych multiomicznych, sztuczna inteligencja, badania typu basket i umbrella). Bioinformatyczna analiza danych NGS, bazy danych onkologii molekularnej. Interpretacja liquid biopsy i MRD. Projektowanie strategii terapeutycznych. Kwalifikacja pacjentów do immunoterapii, analiza badań klinicznych oraz aspekty etyczne diagnostyki genetycznej i terapii zaawansowanych.	SD_U03 SD_K04
3.12.3	Globalne zmiany środowiskowe	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Niszczanie zbiorowisk roślinnych – eksterminacja gatunków roślin i zwierząt, ich przyczyny i następstwa. Zagłada wilgotnych lasów równikowych, zanieczyszczenie rzek i przybrzeżnych wód oceanicznych, zanieczyszczenie atmosfery i ich wpływ na klimat. Ruchy płyt litosfery i ich następstwa na powierzchni Ziemi (trzęsienia ziemi, erupcje wulkanów i zjawiska towarzyszące np. tsunami). Zmiany klimatu w historii Ziemi. Osuszanie się klimatu, wzrost wilgotności, zmiany temperatury powietrza, topnienie lodowców, ekstremalne zjawiska pogodowe. Zagrożenia kosmiczne (asteroidy).	SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.12.4	Ścieżki naprawy DNA w rozwoju leków	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin	Rodzaje i mechanizmy uszkodzeń DNA: utrata zasady, interkalacja, modyfikacje zasad azotowych: alkilacja, metylacja, hydrolityczna deaminacja, oksydacja, pęknięcia jedno- i dwuniciowe DNA, wiązania krzyżowe DNA-DNA, DNA-białko.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01

		(wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Mechanizmy naprawy uszkodzeń DNA (systemy): BER, NER, MMR, NHEJ, rekombinacja homologiczna (HR), naprawa bezpośrednia. Uszkodzenia DNA a ich naprawa/apoptoza. Metody badań uszkodzeń i naprawy DNA: test kometowy: wersje alkaliczna, neutralna, FISH, elektroforeza w polu pulsacyjnym, aberracja chromosomowe, test mikrojądrowy, test klonogeny, test gamma-H2AX, analiza przejść konformacyjnych plazmidów, techniki PCR: RFLP-PCR, PCR w czasie rzeczywistym (TagMan), HRM-PCR, metody immunoserologiczne: ELISA, mikroskopia konfokalna, cytometria przepływowa.	SD_U07 SD_U03 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.12.5	Mechanizmy epigenetyczne	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Epigenetyczna regulacja procesów chromatynowych. Potranslacyjne modyfikacje histonów i rozpoznawanie specyficznych znaczników w histonach. Przebudowa chromatyny i kompleksy białkowe uczestniczące w tym procesie. Wpływ środowiska na zmiany ekspresji genetycznej. Metaboliczna regulacja metylacji DNA i histonów. Niekodujące RNA-degradacja mRNA oraz rola w tworzeniu konstytutywnej chromatyny. Rola epigenetyki w ewolucji adaptacyjnej. Wpływ czynników środowiskowych na procesy epigenetyczne. Epigenetyka nowotworów. Mechanizmy epigenetyczne w zaburzeniach immunologicznych, neurologicznych i metabolicznych. Epigenetyczne wyciszanie transgenów.	SD_W01 SD_W07 SD_U01 SD_U03
3.12.6	Analiza ekspresji genów	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Badanie genów lub produktów ich ekspresji za pomocą metodą obrazowania, amplifikacji, hybrydyzacji sond lub technik opartych na sekwencjonowaniu. Regulacja ekspresji genów. Sieci genowe. Bazy danych do analizy ekspresji genów.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U07 SD_U03
3.12.7	Antygeny bakteryjne	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Morfologia komórki bakteryjnej. Czynniki chorobotwórczości bakterii. Terminologia (epitop, alergen, superantygen, tolerogen, immunoglobulina). Antygeny egzo- i endogenne. Autoantygeny.	SD_W01 SD_U01 SD_U07 SD_U03

			Antygeny nowotworowe (neoantygeny). Specyficzność antygenowa.	SD_KK04
3.12.8	Trendy w naukach biologicznych	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Czy istnieje alternatywa dla komórek macierzystych? Alternatywne metody regeneracji. Sekrety roślin. Fotosynteza ziaren zbóż. Sztuczne życie z laboratorium (Paris japonica).	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U07 SD_U03 SD_K04
3.13 NAUKI CHEMICZNE				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.13.1	Nowoczesne metody chemii analitycznej	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Współczesne metody analizy instrumentalnej wybranych substancji chemicznych. Metody elektroanalityczne: zalety i ograniczenia, kryteria wyboru. Techniki woltamperometryczne. Woltamperometria z zastosowaniem mikroelektrod. Instrumentalne metody oznaczania pierwiastków śladowych.	SD_W01 SD_W02 SD_U03 SD_K04
3.13.2	Wybrane zagadnienia z najnowszej chemii nieorganicznej, koordynacyjnej i bionieorganicznej	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Ciekawe ligandy wykorzystane w najnowszych syntezach związków kompleksowych. Związki koordynacyjne w medycynie i naukach biomedycznych. Najnowsze metody fizykochemiczne stosowane w chemii koordynacyjnej i bionieorganicznej. Kompleksy wielordzeniowe jako podstawa wielofunkcyjnych materiałów molekularnych. Wady i zalety współczesnych teorii opisujących wiązanie koordynacyjne.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01
3.13.3	Współczesne problemy geochemii środowiska	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Geochemia środowiska jako dyscyplina geochemii. Zastosowanie badań geochemicznych w naukach o środowisku. Zastosowanie metod geochemicznych do badania zanieczyszczenia środowiska i rekultywacji terenów zanieczyszczonych. Geochemia środowiska a zdrowie. Geotoksykologia. Geochemia sądowa. Przykładowe badania z zakresu geochemii środowiska realizowane w Instytucie Chemii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.	SD_W01 SD_W02 SD_U03 SD_K04

3.13.4	Nowoczesne kierunki badań chemii fizycznej	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Teoria zjawisk rozdzielania, adsorpcja i podział, oddziaływania międzycząsteczkowe. Nowoczesne techniki ekstrakcyjne i chromatograficzne. Chromatografia gazowa, cieczowa kolumnowa i cienkowarstwowa, nadkrytyczna. Defragmentacja próbek oraz określanie struktury cząsteczek o niskich i wysokich wartościach mas z wykorzystaniem nisko- i wysokorozdzielczych, metody jonizacji (EI, CI, FI, FAB, MALDI, ESI, APCI). Techniki łączone GC/MS, LC/MS, CE/MS, MS/MS. Zastosowanie tych technik do oznaczeń ilościowych i jakościowych. Podstawy teoretyczne najnowszych technik spektroskopii molekularnej.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.13.5	Wybrane zagadnienia współczesnej chemii organicznej	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Współczesne problemy stereochemii związków organicznych. Techniki i metody syntezy. Biokataliza.	SD_W01 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.13.6	Wybrane problemy badawcze w zakresie technologii węgla oraz współczesnych alternatywnych źródeł energii	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Problematyka wykorzystania alternatywnych źródeł energii. Kontrowersje związane z wdrożeniem czystych technologii węglowych. Specyfika dostosowania chemicznych, fizycznych oraz fizyko-chemicznych metod badawczych do wyznaczenia parametrów, charakteryzujących budowę i skład węgla.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.13.7	Modelowanie reaktywności chemicznej za pomocą symulacji dynamiką molekularną	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Podstawowe pojęcia metod dynamiki molekularnej Borna-Oppenheimera oraz Car-Parrinello. Modelowanie zjawisk rzadkich: dynamika z więzami oraz metadynamika. Przewidywanie ścieżek reakcji oraz obliczanie barier energii swobodnej.	SD_W01 SD_U01 SD_U03 SD_U07
3.13.8	Symetria w chemii	język angielski 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Przewidywanie właściwości chemicznych cząsteczek na podstawie ich symetrii. Zastosowanie teorii grup w chemii fizycznej, chemii kwantowej oraz chemii nieorganicznej.	SD_W01 SD_W07 SD_U01 SD_U07

3.13.9	Wpływ wiązania wodorowego na aranżację cząsteczek w kryształach molekularnych	język polski 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Charakterystyka wiązania wodorowego; Klasyfikacja wiązań wodorowych; Energia wiązania wodorowego; Biologiczne aspekty wiązania wodorowego; Efekty izotopowe H/D w chemii i biologii; Wiązanie wodorowe w kryształach molekularnych na wybranych przykładach; Rola wiązania wodorowego w stabilizacji związków biologicznie czynnych.	SD_W01 SD_U01 SD_U03
3.13.10	Metody termiczne i spektroskopowe stosowane w badaniu materiałów	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Techniki analizy termicznej (TG, DTA, DSC, flash DSC, HPDSC, TMA, DMA, OAT), techniki łączone TG-FTIR, TG-MS. Podstawy teoretyczne. Zastosowanie technik analizy termicznej w różnych gałęziach przemysłu, obliczenia termiczne. Interpretacja termogramów. Wyznaczanie podstawowych parametrów termicznych. Metody wyznaczenia energii aktywacji destrukcji. Analiza TG/DTA. Analiza DSC. Techniki łączone TG-FTIR (analyzer gazów). Obsługa programu Proteus.	SD_W01 SD_W07 SD_U01 SD_K04
3.13.11	Wolatomika	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Wolatomika jako nowy dział biologii systemowej. Lotne związki organiczne (LZO) jako nośniki informacji o procesach biochemicznych zachodzących w organizmie człowieka dla celów diagnostyki medycznej, monitoringu terapii i ratownictwa kataklizmowego. Techniki analityczne stosowane w oznaczaniu lotnych składników metabolomu w wydychanym powietrzu oraz emitowanych przez różne płyny ustrojowe i tkanki (np. skóra, mocz, pot), kultury komórkowe i bakteryjne (m.in. GC-MS, PTR-MS, IMS, SIFT-MS, czujniki chemiczne). Testy oddechowe. Matematyczne modele kinetyki i dynamiki procesów wymiany oddechowych lotnych bioznaczników pomiędzy organizmem a otoczeniem, oraz między płynami ustrojowymi i tkankami.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_U07
3.13.12	Spektrometria ruchliwości jonów (IMS) i techniki pokrewne	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Podstawy spektrometrii ruchliwości jonów: elementy teorii ruchliwości, jonizacja chemiczna w trybach dodatnim i ujemnym. Techniki IMS (AIMS, DT-IMS, FAIMS, TWIMS/TIMS, HEiK-IMS) oraz techniki łączone (GC-IMS, IMS-MS). Spektrometria mas z jonizacją poprzez przeniesienie protonu (PTR-MS). Spektrometria mas wybranych jonów z reakcyjną komorą przepływową (SIFT-MS). Przegląd zastosowań technik IMS, PTR-MS w detekcji	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_U07

			bioznaczników w medycynie, ratownictwie kataklizmowym, detekcji materiałów wybuchowych, toksycznych substancji przemysłowych (TSP), narkotyków i bojowych środków trujących (BST).	
3.13.13	Antropocen – ujęcie wielodyscyplinarne	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Historia antropocenu. Definicja i znaczenie terminu „antropocen” w różnych dyscyplinach. Antropocen jako przedmiot badań w naukach ścisłych i przyrodniczych. Metodyka badań antropocenu. Archiwa środowiskowe i paleorekonstrukcje przyrodnicze. Zanieczyszczenia jako wskaźniki antropocenu – chemostratygrafia. Metale. Izotopy trwałe. Radioizotopy. Zanieczyszczenia organiczne. Mikroplastik. Znaczenie badań antropocenu.	SD_W02 SD_W07 SD_U03 SD_K02
3.14 NAUKI FIZYCZNE				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.14.1	Mechanika kwantowa	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Opis mechaniki kwantowej w obrazie Schroedingera, Heisenberga, i Feynmana. Zajęcia teoretyczne wzbogacone o zadania rachunkowe.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K02 SD_K04
3.14.2	Fizyka atomowa	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Nowoczesny opis atomów i molekuł. Aspekty teoretyczne i eksperymentalne spektroskopii molekularnej.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K02 SD_K04

3.14.3	Metody eksperymentalne we współczesnej fizyce	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Detektory w fizyce cząstek; analiza danych; prezentacja największych eksperymentalnych kolaboracji; przykład NA61; trwające i planowane eksperymenty w fizyce wysokich energii; przykłady eksperymentów w zakresie fizyki niskoenergetycznej; EBIS na UJK w Kielcach.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K02 SD_K04
3.14.4	Wstęp do ogólnej teorii względności	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Podstawy teorii względności (zasada równoważności, ruch w silnym polu grawitacyjnym, fale grawitacyjne). Astrofizyka: stabilność gwiazd neutronowych. Model standardowy kosmologii.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K02 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.14.5	Metody komputerowe	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Wykorzystanie programów komputerowych typu "mathematica" do rozwiązywania problemów fizycznych.	SD_W01 SD_W02 SD_U03 SD_U07 SD_K02 SD_K04
3.14.6	Mechanika kwantowa relatywistyczna	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Konsekwencje teorii względności w mechanice kwantowej: równanie Diraca i Kleina-Gordona. Podstawy teorii pola.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07

				SD_K02 SD_K04
3.14.7	Metody statystyczne	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Metody statystyczne: obliczanie błędów parametrów i określanie jakości dopasowania. Opis podstaw matematycznych niezbędnych do opisu zagadnień statystyki. Wypracowanie zdolności rozwiązywania zadań problemowych.	SD_W03 SD_U02 SD_U07 SD_K05
3.14.8	Fizyka statystyczna	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Podstawy termodynamiki klasycznej i kwantowej: statystyka Bosego-Einsteina i Fermiego-Diraca.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K02 SD_K04
3.14.9	Wprowadzenie do standardowego modelu fizyki cząstek elementarnych	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Opis modelu standardowego cząstek elementarnych: fizyka Higgosa i jego rozpady, charakterystyka oddziaływania silnego i słabego.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K02 SD_K04
3.14.10	Chaos i dynamika nieliniowa	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Przepływy na linii: jednowymiarowe równania różniczkowe i ich interpretacja w fizyce oraz innych naukach przyrodniczych. Punkty stałe i ich klasyfikacja; stabilność rozwiązań. Układy dynamiczne w fizyce, biologii i chemii: dynamika populacji, modele reakcji chemicznych, równania Lotki–Volterry oraz proste modele fizyczne. Przepływy dwuwymiarowe: punkty stałe, atraktory i stabilność Lapunowa. Cykle graniczne i bifurkacje; oscylacje w układach fizycznych, biologicznych i chemicznych. Układy trójwymiarowe i pojawienie się chaosu	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K02 SD_K04

			w wybranych przykładach z fizyki oraz nauk o Ziemi. Wykładowcy Lapunowa i ich interpretacja w różnych dziedzinach nauki. Chaos deterministyczny w zastosowaniach: fizyka nieliniowa, prognozowanie pogody, dynamika klimatu i ograniczenia przewidywalności. Definicja chaosu i proste przykłady numeryczne. Pojęcie dziwnego atraktora oraz jego znaczenie w modelach fizycznych i przyrodniczych.	
3.15 NAUKI O ZIEMI I ŚRODOWISKU				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.15.1	Współczesne problemy geografii fizycznej	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Przegląd aktualnej problematyki geografii fizycznej w świetle literatury przedmiotu. Koncepcja metodologiczna geoekosystemu zlewni rzecznej. Metody oceny natężenia erozji gleby. Erozja wąwozowa w Polsce. Wpływ ulewnych deszczy na przeobrażenia rzeźby obszarów lessowych. Cechy litologiczne pokryw stokowych i ich znaczenie paleogeograficzne. Problemy środowiska geograficznego obszarów zurbanizowanych i rola geografów w przeprowadzaniu ich identyfikacji. Procesy hydrometeorologiczne na terenach miejskich – przyczyny zagrożeń powodziowych. Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego obszaru zurbanizowanego. Mapy tematyczne jako źródło informacji o środowisku geograficznym. Przydatność treści Mapy Hydrograficznej w skali 1: 50 000 do analizy przemian rzeźby terenu. Ocena stabilności ekologicznej obszaru w świetle jego użytkowania i zagospodarowania. Określanie naturalności małych cieków w świetle analizy kartograficznej i kartowania terenowego. Praktyczne wykorzystanie osiągnięć nauk geograficznych. Wpływ turystyki na środowisko geograficzne.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.15.2	Strefowość i piętrowość epigeosfery kuli ziemskiej	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Epigeosfera w ujęciu geosystemowym. Przemiany epigeosfery w różnych skalach czasowych. Hierarchizacja komponentów środowiska. Strefowość i astrefowość – przyczyny i skutki. Strefowość komponentów abiotycznych i biotycznych. Piętrowość – przyczyny i skutki. Piętrowość komponentów abiotycznych i biotycznych. Strefowość a piętrowość –	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03

			<p>podobieństwa i różnice. Zmiany stref i pięter w czwartorzędzie. Morfoklimatologia – podstawowe pojęcia, cele badawcze, historia i współczesny stan badań. Rzeźba uwarunkowana czynnikami endogenicznymi i egzogenicznymi – ich wzajemna relacje i przekształcenia w różnych strefach klimatycznych. Charakterystyka poszczególnych stref morfoklimatycznych na kuli ziemskiej. Znaczenie występowania określonego zespołu form dla funkcjonowania pozostałych komponentów środowiska w danej strefie klimatycznej. Przekształcenia antropogeniczne w poszczególnych strefach – rola i skutki działalności człowieka. Przemiany stref morfoklimatycznych w historii Ziemi – rzeźba reliktowa.</p>	
3.15.3	Geografia fizyczna stosowana	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Zasoby naturalne w Polsce i na świecie oraz ich degradacja i ochrona. Klęski żywiołowe i ekologiczne. Idea zrównoważonego rozwoju. Ochrona minerałów. Przykłady najnowszych form ochrony zasobów ziemi w Polsce i na świecie. Kartografia geośrodowiskowa. Podstawy prawne ochrony abiotycznego środowiska przyrodniczego w Polsce.	SD_W01 SD_W02 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
3.15.4	Antropopresja w środowisku przyrodniczym	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby. Pierwiastki śladowe. Zakwaszenie. Alkaliczacja. Bioakumulacja. Bio- i geoindykatory. Antropogeniczny wpływ na ekosystemy leśne.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.15.5	Geoinformacja	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Europejskie i krajowe trendy zastosowania systemów GIS oraz wykorzystania informacji przestrzennej w gospodarce i administracji. Źródła danych przestrzennych oraz podstawowe metody pozyskiwania, przetwarzania, wizualizacji i interpretacji. Zasady programowania i automatyzacji procesów pozyskania danych, analiz przestrzennych oraz udostępnienia ich wyników. Algorytmy i struktury danych oraz metody ich implementacji.	SD_W02; SD_W03; SD_U03; SD_K04

			Metody reprezentowania i modelowania danych przestrzennych oraz projektowania i zarządzania bazami danych.	
3.15.6	Modelowanie procesów i zjawisk przyrodniczych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Modele rzeczywistości geograficznej (mentalny, topograficzny, kartograficzny, teledetekcyjny). Sposoby pozyskania danych przestrzennych oraz wykonywania analiz przestrzennych. Administrowanie bazami danych obiektów topograficznych (BDOT) obiektów ogólnogeograficznych (BDO), Ewidencja Gruntów i Budynków. Praktyczne wykorzystanie modeli numerycznych powierzchni terenu. Geowizualizacja na wybranych przykładach - interpretacja i znaczenie. Geomarketing.	SD_W01; SD_W02; SD_U03; SD_K02
3.15.7	Funkcjonowanie geoekosystemów i monitoring środowiska	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Indywidualność geograficzna geoekosystemów. Wybrane przejawy funkcjonowania geoekosystemów zlewni rzecznych i jeziornych w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Aktualny stan, kierunki zagrożeń, formy ochrony geoekosystemów zlewni rzecznych i jeziornych (studia diagnostyczne). Naturalne i antropogeniczne przemiany geoekosystemów zlewni rzecznych i jeziornych. Modelowanie, scenariusze rozwoju geoekosystemów zlewni rzecznych i jeziornych w warunkach obserwowanych zmian klimatu i struktury użytkowania terenu. Znowelizowane uregulowania prawne monitoringu środowiska w Polsce. Udział Polski w realizacji międzynarodowych konwencji i programów. Funkcja informacyjna monitoringu. Dokumenty zawierające informacje o stanie zasobów przyrody w Polsce. Inspekcja ochrony środowiska – nowe zadania z zakresu monitoringu. Państwowy Monitoring Środowiska w Polsce - podsystemy monitoringu: powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, gleb, hałasu, promieniowania jonizującego, przyrody, w tym monitoring lasów, zintegrowany monitoring środowiska przyrodniczego. Bieżące problemy środowiskowe i ich rozwiązywanie	SD_W07; SD_W03; SD_K02

3.15.8	Paleogeografia holocenu i geoarcheologia	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Wybrane problemy paleogeografii. Zmienność składników środowiska Europy Środkowej w okresie późnego glacjału i holocenu. Metody rekonstrukcji paleogeograficznej. Podobieństwa i różnice w chronostratygrafii, metodach i interpretacjach stosowanych w naukach przyrodniczych i humanistycznych. Region Gór Świętokrzyskich w czasach rzymskich - działalność człowieka i środowisko. Geoarcheologia - podstawowe pojęcia, zakres i cele badawcze. Osady, gleby i interpretacje środowiskowe. Paleoklimat. Kontekst środowiskowy i kształtowanie stanowisk archeologicznych w różnych warunkach środowiskowych. Metody badawcze geoarcheologii i analizy przestrzenne. Porównanie stratygrafii geologicznej, pedologicznej, biostratygraficznej i archeologicznej oraz metody datowania bezwzględnego. Rekonstrukcje paleośrodowiskowe na wybranych przykładach z paleolitu, neolitu, epoki brązu i epoki żelaza.	SD_W02; SD_U04; SD_U07 SD_K02
3.16 SZTUKI PLASTYCZNE I KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.16.1	Metodologia badań w sztukach pięknych i projektowych	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Metody badawcze, modele analizy i kierunków interpretacji dzieła artystycznego oraz projektu w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem relacji między praktyką twórczą, refleksją teoretyczną i dokumentacją procesu. Treści obejmują zasady konstruowania opisu pracy doktorskiej, formułowania problemu badawczego, doboru metod, krytycznej analizy materiału wizualnego oraz redakcji tekstu naukowo-artystycznego w ramach badań opartych na praktyce.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.16.2	Kurator-animator-artysta	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Współczesne strategie twórcze i kuratorskie w budowaniu relacji z publicznością w kontekście projektowania ekspozycji, programów edukacyjno-animacyjnych oraz działań artystycznych w przestrzeni publicznej. Modele partycypacji i mediacji kulturowej z praktyką realizacji projektów upowszechniających sztukę, obejmującą koncepcję, organizację, komunikację	SD_W01 SD_W02 SD_W06 SD_U01 SD_U02

			i ewaluację działań w rzeczywistym obiegu instytucjonalnym i społecznym.	SD_U06 SD_U07 SD_K05
3.16.3	Pracownia wspomagająca projekt doktorski	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Indywidualnie ukierunkowana praca nad projektem doktorskim skoncentrowana na świadomym poszerzaniu języka formalnego, medialnego i konceptualnego poprzez integrację obszarów sztuki, designu oraz nowych mediów w autorskiej praktyce twórczej. Krytyczna analiza spójności ideowej i wizualnej realizowanego dzieła, eksperyment ze środkami wyrazu oraz pogłębianie dyskursu artystycznego w relacji do przyjętych założeń badawczych i metodologicznych.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.16.4	Teorie, praktyki artystyczne i projektowe	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Współczesne teorie oraz kierunki badań artystycznych i projektowych, ze szczególnym uwzględnieniem relacji między praktyką twórczą, procesem badawczym a decyzją formalną oraz statusem dzieła i projektu jako narzędzi generowania wiedzy. Strategie artystyczne i projektowe, jakościowe metody badawcze, studia wizualne oraz krytyczna refleksja nad integracją teorii, metody i praktyki w indywidualnych i zespołowych działaniach twórczych.	SD_W01 SD_W02 SD_U04 SD_U10 SD_K02
PRZEDIOTY FAKULTATYWNE				
3.16.5	Wybrane zagadnienia sztuk pięknych i projektowych	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Aktualne praktyki sztuk pięknych i projektowych w ujęciu komparatystycznym, z uwzględnieniem przemiany paradygmatów formalnych, estetycznych i metodologicznych oraz napięcia między kontinuum tradycji a eksperymentem artystycznym. Krytyczne studium współczesnych dyskursów artystycznych i kuratorskich wraz z refleksją nad strukturą artworldu, jego obiegami instytucjonalnymi i pozainstytucjonalnymi oraz strategiami wizualnej artykulacji i recepcji dzieła.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.16.6	Współczesna krytyka sztuki i piśmiennictwo artystyczne	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Kluczowe teksty źródłowe oraz współczesne czasopisma i platformy wydawnicze z zakresu sztuki i designu XX i XXI wieku, z analizą języka krytycznego, strategii argumentacyjnych oraz	SD_W01 SD_W02 SD_W07

			relacji między piśmiennictwem artystycznym, kuratorstwem i praktyką wystawienniczą. Krytyka sztuki i designu jako zróżnicowana praktyka dyskursywna: esej, recenzja, tekst kuratorski, artists' statement, jak i współczesne formaty transmedialne: podcasty, wideoreflexje i eseje wizualne jako narzędzia interpretacji i autokomentarza twórczego..	SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
3.16.7	Społeczne, kulturowe uwarunkowania twórczości artystycznej i projektowej	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Kultura, sztuka i design jako przedmiot analiz nauk o kulturze i nauk społecznych, ujmowane w perspektywie pojęć socjologicznych oraz modeli interpretacyjnych opisujących relacje między twórczością a strukturami społecznymi. Wielowymiarowe studium zależności między praktykami artystycznymi i projektowymi a procesami demokratyzacji, partycypacji i zaangażowania społecznego, z uwzględnieniem sztuki zaangażowanej oraz designu społecznego jako form oddziaływania kulturowego.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04
3.16.8	Współczesne dyskursy krytyczne w kulturze i sztuce	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Współczesne teorie krytyczne jako instrumentarium interpretacyjne w analizie zjawisk kultury wizualnej i praktyk artystycznych, z uwzględnieniem tradycji Szkoły Frankfurckiej, koncepcji biopolityki oraz problematyki relacji władza – reprezentacja – ciało w polu sztuki. Pogłębiona refleksja nad dyskursami teorii płci kulturowej i performatywności, feminizmu oraz studiów postkolonialnych i mniejszościowych, ukierunkowana na rozpoznanie mechanizmów opresji, wykluczenia i negocjowania tożsamości w przestrzeni kultury współczesnej.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_U07 SD_K04
3.16.9	Psychologia twórczości	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Percepcja wizualna oraz neuroestetyczne i poznawcze uwarunkowania odbioru, obejmujące zagadnienia widzenia, afektu, uwagi i konstrukcji doświadczenia estetycznego. Psychoanalityczne teorie sztuki i procesu twórczego (Freud, Jung, Lacan, Klein) jako narzędzia interpretacji symboliki obrazu i nieświadomych struktur znaczenia w praktykach artystycznych i projektowych.	SD_W01 SD_W02 SD_W07 SD_U01 SD_U03 SD_K04

3.16.10	Antropologia kultury i sztuki	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Praktyki artystyczne i projektowe ujmowane jako przestrzeń ludzkiego doświadczenia wizualnego i materialnego, ze szczególnym uwzględnieniem relacji między obrazem, ciałem i przedmiotem jako nośnikami znaczeń kulturowych oraz formami konstruowania tożsamości i pamięci. Dzieło i proces twórczy w perspektywie wizualności, zmysłowości i materialności w odniesieniu do zagadnienia percepcji, obecności ciała, statusu obiektu oraz artystycznych strategii mapowania doświadczenia w kulturze współczesnej.	SD_W01 SD_W06 SD_U03 SD_K02
3.17 SZTUKI MUZYCZNE				
PRZEDMIOTY OBLIGATORYJNE				
3.17.1	Propedeutyka muzyki XX wieku	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Omówienie głównych kierunków i nurtów rozwoju muzyki XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem literatury solowej i kameralnej. Przedstawienie najważniejszych twórców XX wieku, ich stylu i technik kompozytorskich. Opracowane zostaną: ekspresjonizm, impresjonizm, dodekafonia, neoklasycyzm, serializm, barbaryzm, spektralizm, postmodernizm, sonoryzm, aleatoryzm, minimalizm, muzyka elektroniczna. Wypracowanie umiejętności świadomego słuchania i czytania współczesnego utworu muzycznego. Poznanie nowoczesnych sposobów artykulacji, wydobycia dźwięku oraz wykorzystania instrumentów w nowej muzyce solowej, kameralnej i orkiestrowej.	SD_W01 SD_W02 SD_U04 SD_K02
3.17.2	Emisja głosu z dykcją dla muzyków	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Warunki prawidłowej fonacji i higiena głosu w pracy muzyka i pedagoga. Ćwiczenia oddechowe na prawidłową dykcję, ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne; praca z zaawansowanym tekstem. Rozwój świadomej fonacji, otwarcie dróg rezonansu tj. doskonalenie emisji głosu (w mowie) pod względem dźwięczności /nośności/. Uświadamianie roli głosu w życiu zawodowym różnych grup, od pedagoga, trenera, przedsiębiorcy do muzyka, aktora (artysty). Choroby głosowe muzyków.	SD_W01 SD_U04 SD_U07 SD_U10 SD_U11 SD_K02

3.17.3	Analiza muzyczna	język angielski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Zaawansowana wiedza z zakresu teoretycznych aspektów związanych z różnymi modelami formalnymi i technikami kompozytorskimi. Prezentacja wariantowych rozwiązań w ramach poznanych struktur formalnych. Wypracowanie umiejętności samodzielnej analizy kompozycji XVIII- i XIX-wiecznych.	SD_W03 SD_W05 SD_U03 SD_U05 SD_U07 SD_K02
3.17.4	Ekonomika kultury	język polski / 30 h w tym 15 h wykładów, 15 h ćwiczeń / egzamin (wykład), zaliczenie z oceną (ćwiczenia)	Zaawansowane prawa i teorie ekonomiczne. Funkcjonowanie ekonomiki kultury w sektorze prywatnym i publicznym, w gospodarce kapitalistycznej, komunistycznej i mieszanej. Tworzenie biznes planu. Rola i funkcje artysty-muzyka w gospodarce XXI wieku.	SD_W01 SD_W06 SD_W08 SD_U05 SD_U08 SD_K03
PRZEDMIOTY FAKULTATYWNE				
3.17.5	Historia form i stylów muzycznych	język angielski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Zaznajomienie z historią i literaturą muzyczną poszczególnych epok i kanonów estetycznych, gatunków i technik kompozytorskich od średniowiecza do XX wieku. Ukazanie ewolucji gatunków, stylów i form muzycznych oraz antynomii sprzeczności powstałych w toku tej ewolucji.	SD_W02 SD_U04 SD_U07 SD_K02
3.17.6	Psychologia muzyki	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Rozwój muzyczny człowieka. Dyskusja wokół wyznaczników rozwoju muzycznego człowieka. Dynamika rozwoju zdolności muzycznych, okresy rozwojowe dziecka. Przykłady pomiaru zdolności muzycznych. Funkcjonowanie mózgu w różnych rodzajach aktywności muzycznej, problematyki tremy u muzyków. Nowe trendy w edukacji muzycznej. Percepcja muzyki i jej uwarunkowania. Trudności i przeszkody w rozwoju muzycznym.	SD_W01 SD_U03 SD_U10 SD_W01 SD_K03
3.17.7	Historia kultury	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Celem przedmiotu jest zapoznanie z najważniejszymi źródłami współczesnej kultury europejskiej, jej dziejami ze szczególnym uwzględnieniem ciągłości. Jednocześnie zajęcia mają wykształcić umiejętność obiektywnego rozważania (przy użyciu stosownej terminologii) problemów kulturowych.	SD_W01 SD_W06 SD_U03 SD_K02

3.17.8	Prawo autorskie w muzyce	język polski / 15 h / wykład / zaliczenie z oceną	Prawo autorskie w muzyce. Podstawowe pojęcia: utwór muzyczny, twórca, współtwórczość, opracowanie i aranżacja. Autorskie prawa osobiste i majątkowe – zakres ochrony, czas trwania, pola eksploatacji. Plagiat i inspiracja w praktyce: podobieństwo melodii/rytmu/harmonii, cytaty muzyczne, pastisz i parodia. Prawa pokrewne w branży muzycznej: prawa wykonawców, producentów fonogramów oraz nadawców. Odpowiedzialność za naruszenia, dochodzenie roszczeń, ochrona własnych nagrań i materiałów promocyjnych.	SD_W05 SD_W08 SD_U03 SD_K02
---------------	--------------------------	---	--	--------------------------------------